

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HATÁROZATAI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HIVATALOS LAPJA

TARTALOM

3105/2014. (IV. 17.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	546
3106/2014. (IV. 17.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	548
3107/2014. (IV. 17.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	550
3108/2014. (IV. 17.) AB végzés	alkotmányjogi panasz eljárás megszüntetéséről	552
3109/2014. (IV. 17.) AB végzés	jogszabály alkotmányellenességének előzetes vizsgálatára irányuló eljárás megszüntetéséről	557
3110/2014. (IV. 17.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	559
3111/2014. (IV. 17.) AB végzés	bírói kezdeményezés visszautasításáról	563
3112/2014. (IV. 17.) AB végzés	bírói kezdeményezés visszautasításáról	564
3113/2014. (IV. 17.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	566
3114/2014. (IV. 17.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	567
3115/2014. (IV. 17.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	569
3116/2014. (IV. 17.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	572
3117/2014. (IV. 17.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	579
3118/2014. (IV. 17.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	581
3119/2014. (IV. 17.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	583

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TELJES ÜLÉSÉNEK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3105/2014. (IV. 17.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 22. § (4) bekezdése, valamint a Budapest főváros közigazgatási területéről és kerületi beosztásáról szóló 1994. évi XLIII. törvény 2. § (1) bekezdése, a 3. § (4) bekezdése, az 5. §-a, a 6. §-a, az 1. mellékletének a XIII. kerületre vonatkozó rendelkezései alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A Budapest Főváros XIII. kerületi Önkormányzat (1139 Budapest, Béke tér 1.) jogi képviselője útján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságnál.
- [2] Az indítványozó Budapest Főváros XIII. kerületi Önkormányzat az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (2) bekezdése alapján – a Budapest főváros közigazgatási területével összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2013. évi CXXVIII. törvénnyel módosított – Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) 22. § (4) bekezdése, valamint a Budapest főváros közigazgatási területéről és kerületi beosztásáról szóló 1994. évi XLIII. törvény (a továbbiakban: Bptv.) 2. § (1) bekezdése, a 3. § (4) bekezdése, az 5. §-a, a 6. §-a, az 1. mellékletének a XIII. kerületre vonatkozó rendelkezései alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól.
- [3] A támadott jogszabályi rendelkezések a Margitsziget közigazgatási státuszát módosították, azzal összefüggésben állapítottak meg rendelkezéseket. Az indítványozó álláspontja szerint
 - a Mötv. 22. § (4) bekezdése sérti az Alaptörvény F) cikk (2) bekezdésében foglaltakat, mivel egy ott nem nevesített területi egységet (a fővárosi önkormányzat által közvetlenül igazgatott Margitsziget) hoz létre, illetve a területi egység létrehozásának módja ellentétes a Mötv. egyéb rendelkezéseiben foglaltakkal;
 - a Mötv. 22. § (4) bekezdése sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében meghatározott jogállamiság elvét, mert ténylegesen egy területszervezési kérdésben hozott egyedi döntésnek felel meg, továbbá a jogalkotó nem biztosított kellő felkészülési időt az indítványozó számára;
 - a Mötv. 22. § (4) bekezdése sérti az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében rögzített tisztességes hatósági eljáráshoz való jogot, mivel az indítványozót megfosztotta attól a jogától, hogy jogai, illetve jogos érdekeinek védelmében fellépjen;
 - a Mötv. 22. § (4) bekezdése – a Mötv. 105. §-ára hivatkozással – a kerületek határainak módosítása szempontjából sérti a hátrányos megkülönböztetés tilalmának Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdésében meghatározott alkotmányos elvét és az Alaptörvény I. cikk (3) és (4) bekezdésével ellentétes módon alapvető jogot korlátoz;
 - a Mötv. 22. § (4) bekezdése és a Bptv. 2. § (1) bekezdése, a 3. § (4) bekezdése, az 5. és 6. §-a, az 1. mellékletének a XIII. kerületre vonatkozó rendelkezései – az Alaptörvény Q) cikk (2) bekezdése mellett – sértik az 1997. évi XV. törvénnyel kihirdetett Helyi Önkormányzatok Európai Charta 4. cikk 6. pontját és 5. cikkét

[az indítványozó az indítvány-kiegészítésében utalt arra, hogy az Abtv. 32. § (1) bekezdése utolsó fordulata szerint az Alkotmánybíróság eljárása során hivatalból végzi a nemzetközi szerződésbe ütközés vizsgálatát, ezért az alkotmányjogi panaszának erre irányuló részét visszavonta];

– a Mötv. 22. § (4) bekezdése és a Bptv. 2. § (1) bekezdése, a 3. § (4) bekezdése, az 5. és 6. §-a, az 1. mellékletének a XIII. kerületre vonatkozó rendelkezései az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés h) pontjában biztosított adómegállapítási jogát vonja el.

- [4] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben ezért mindekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az Abtv. 26–27. §-aiban és az Abtv. 29–31. §-aiban foglalt feltételeknek az alkotmányjogi panasz megfelel-e.
- [5] Az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz fordulhat az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet, ha az alaptörvény-ellenes jogszabály rendelkezésének alkalmazása vagy hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be a jogsérelem, és nincs a jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás, vagy a jogorvoslati lehetőségeit az indítványozó már kimerítette. Az alkotmányjogi panasz az Abtv.-ben meghatározott befogadhatóság formai feltételeinek megfelelt.
- [6] 3. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Az indítványozó önkormányzat egyedi ügyben érintett szervezatként – az indítványozó álláspontja szerint alaptörvény-ellenes – törvényi rendelkezések közvetlen hatályosulása miatt fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [7] Az Alaptörvény önkormányzati alapjogokról nem rendelkezik, az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdése a helyi közügyek összetevőit (tartalmi elemeit) határozza meg, felsorolva azokat az alaptörvényi szinten védett feladat- és hatáskörcsoportokat, amelyeket törvényi keretek között a helyi közügyek intézése körében a helyi önkormányzatok gyakorolhatnak.
- [8] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság tartalmi feltételeinek nem felel meg, az indítványban nem jelölt meg olyan Alaptörvényben biztosított jogot, amelyek a helyi önkormányzatot megilleti és az Alaptörvénynek a panaszban felhívott szabályaival összefüggően az indítvány olyan alkotmányjogi kérdést, amely a panasz befogadását eredményezhetné, nem vet fel.
- [9] Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2014. április 14.

Dr. Paczoly Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balogh Elemér s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lenkovics Barnabás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lévy Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1179/2013.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3106/2014. (IV. 17.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság

– a földgáz rendszerhasználati díjakról, a rendszerüzemeltető által nyújtott szolgáltatás minőségének a rendszerhasználati díjakon keresztül történő ösztönzésének szabályairól, a nyújtott szolgáltatás minőségétől függően alkalmazható rendszerhasználati díjakról, valamint a rendszerhasználati díjak alkalmazásának feltételeiről szóló 1/2013. (VII. 11.) MEKH rendelet 2. melléklete III. pontja 1. a) és b) pontjainak, továbbá IV. pontja 1. a) és b) pontjainak, továbbá 3. melléklete 1. és 2. pontjának az indítványozókra vonatkozó alpontjai 2013. július 26. – október 31. között hatályos szövegrésze,

– a fentiekben felsorolt jogi rendelkezéseknek a földgáz rendszerhasználati díjakról, a rendszerüzemeltető által nyújtott szolgáltatás minőségének a rendszerhasználati díjakon keresztül történő ösztönzésének szabályairól, a nyújtott szolgáltatás minőségétől függően alkalmazható rendszerhasználati díjakról, valamint a rendszerhasználati díjak alkalmazásának feltételeiről szóló 1/2013. (VII. 11.) MEKH rendelet módosításáról szóló 5/2013. (X. 16.) MEKH rendelet 3. §-ával módosított, 2013. november 1-jétől hatályos szövegrésze,

– a földgáz rendszerhasználat árszabályozásának kereteiről szóló 74/2009. (XII. 7.) KHEM rendelet 4. melléklet 1.1.3.1. pontja utolsó mondata, valamint

– a földgáz rendszerhasználati díjakról, a rendszerüzemeltető által nyújtott szolgáltatás minőségének a rendszerhasználati díjakon keresztül történő ösztönzésének szabályairól, a nyújtott szolgáltatás minőségétől függően alkalmazható rendszerhasználati díjakról, valamint a rendszerhasználati díjak alkalmazásának feltételeiről szóló 1/2013. (VII. 11.) MEKH rendelet 51. § (4) bekezdésének – a Magyar Energia Hivatal 1174/2012. és 1177/2012. számú határozata visszavonására – vonatkozó szövegrésze

alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. 2013. december 17-én három gazdasági társaság (a továbbiakban: indítványozók) indítvánnyal fordultak az Alkotmánybírósághoz az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasszal. Az indítvány arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg:
- a) a földgáz rendszerhasználati díjakról, a rendszerüzemeltető által nyújtott szolgáltatás minőségének a rendszerhasználati díjakon keresztül történő ösztönzésének szabályairól, a nyújtott szolgáltatás minőségétől függően alkalmazható rendszerhasználati díjakról, valamint a rendszerhasználati díjak alkalmazásának feltételeiről szóló 1/2013. (VII. 11.) MEKH rendelet 2. melléklete III. pontja 1. a) és b) pontjainak, továbbá IV. pontja 1. a) és b) pontjainak, továbbá 3. melléklete 1. és 2. pontjának az indítványozókra vonatkozó alpontjai 2013. július 26.–október 31. között hatályos szövegrésze;
- b) a fenti a) pontban felsorolt jogi rendelkezéseknek a földgáz rendszerhasználati díjakról, a rendszerüzemeltető által nyújtott szolgáltatás minőségének a rendszerhasználati díjakon keresztül történő ösztönzésének szabályairól, a nyújtott szolgáltatás minőségétől függően alkalmazható rendszerhasználati díjakról, valamint a rendszerhasználati díjak alkalmazásának feltételeiről szóló 1/2013. (VII. 11.) MEKH rendelet módosításáról szóló 5/2013. (X. 16.) MEKH rendelet 3. §-ával módosított, 2013. november 1-jétől hatályos szövegrésze;
- c) a földgáz rendszerhasználat árszabályozásának kereteiről szóló 74/2009. (XII. 7.) KHEM rendelet 4. melléklet 1.1.3.1. pontja utolsó mondata, valamint
- d) a földgáz rendszerhasználati díjakról, a rendszerüzemeltető által nyújtott szolgáltatás minőségének a rendszerhasználati díjakon keresztül történő ösztönzésének szabályairól, a nyújtott szolgáltatás minőségétől függően alkalmazható rendszerhasználati díjakról, valamint a rendszerhasználati díjak alkalmazásának feltételeiről szóló

- 1/2013. (VII. 11.) MEKH rendelet 51. § (4) bekezdésének – a Magyar Energia Hivatal 1174/2012. és 1177/2012. számú határozata visszavonására – vonatkozó szövegrésze alaptörvény-ellenességét, és visszaható hatállyal semmisítse meg azokat.
- [2] Az indítvány lényegét összefoglalva a támadott jogszabályok a földgáz rendszerhasználati díjainak megállapításából kizárják: i) a tranzakciós illeték, ii) az energiaellátó különadója, iii) a közművezeték-különadó és iv) a hálózati és mérési különbözet figyelembe vételét, holott az indítványozó szerint ezek indokolt költségek, amelyeket a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal (a továbbiakban: MEKH) rendeletével megállapított rendszerhasználati díjakként tartalmazniuk kell.
- [3] Az indítványozók álláspontja szerint a támadott rendelkezések sértik a jogállamiság, jogbiztonság követelményét [Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés], mivel szerzett jogokat sértenek, ellentétesek továbbá a tulajdonhoz való joggal [Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdés], mert alkalmazásuk végeredményben az érintett vagyont csökkenti. Végül a támadott jogszabályi rendelkezéseket ellentétesnek vélte az Alaptörvény E) cikk (2)–(3) bekezdésében foglalt európai integrációs klauzulával, mert nem felelnek meg a költségalapú árazás közösségi jogban kötelezően előírt követelményének.
- [4] 2. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az alkotmányjogi panasz nem fogadható be, mert az az Abtv. 29. §-a szerinti tartalmi követelményeknek nem felel meg. Az Abtv. 29. §-a szerint ugyanis az alkotmányjogi panaszt csak alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén kell befogadni. Az indítványozó alkotmányjogi panasa olyan alkotmányjogi kérdéseket vet fel, amelyeket az Alkotmánybíróság egy korábbi döntésében [az 1146/D/2001. AB határozatban (ABH 2009, 1525–1547.)] már elbírált, és az indítványt elutasította. A jelen ügy ugyan – a támadott jogszabály különböző volta miatt – nem tekinthető ítélt dolognak, ugyanakkor az Alkotmánybíróság a korábbi döntésben kifejtett érveit az alkotmányossági kérdéseket illetően továbbra is fenntartja. Mivel ez az alkotmányjogi panasz nem tartalmaz az Abtv. 29. §-ában előírt olyan – az említett határozatban kifejtettekhez képest új – alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely egy ismételt, érdemi alkotmánybírói eljárásra okot adhatna, ezért az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2014. április 14.

Dr. Paczolay Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balogh Elemér s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Lenkovics Barnabás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lévay Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1923/2013.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3107/2014. (IV. 17.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése jogszabály alaptörvény-ellenességének vizsgálatára irányuló alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény 119/A. § (1) bekezdése, 119/B. § (4) bekezdése, 178/J. § (1) bekezdése, 178/O. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. 2013. október 8-án négy gazdasági társaság (a továbbiakban: indítványozók) indítvánnyal fordult az Alkotmánybírósághoz az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasszal. Az indítvány arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a 2007. évi LXXXVI. törvény (a továbbiakban: Vet.) 119/A. § (1) bekezdése, 119/B. § (4) bekezdése, 178/J. § (1) bekezdése, és 178/O. §-a alaptörvény-ellenességét és visszaható hatállyal semmisítse meg azokat.
- [2] Az indítványozók előadták, hogy a Vet. támadott rendelkezései szerint
- a csatlakozó berendezés vagy a csatlakozási pont áthelyezésével vagy átalakításával [119/A. § (1) bekezdése];
 - 132 kV-nál kisebb névleges feszültségű szabadvezeték földkábelre történő cseréjével [közintézmény, sportlétesítmény esetében, valamint műemlék felújításakor – 119/B. § (4) bekezdése];
 - 2013. április 11-ét követően újonnan 132 kV-nál kisebb feszültségű elosztó hálózati és közvilágítási elosztó hálózati vezeték belterületen kizárólag földkábelrel történő létesítésével [178/J. § (1) bekezdése] kapcsolatos teljes költségét az elosztó viseli.
- [3] A Vet. 178/O. §-a kimondja, hogy ezen költségeket a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal az árszabályozás során nem veszi figyelembe. Az indítványozók álláspontja szerint a rendelkezések sértik az Alaptörvény XIII. cikkében biztosított tulajdonhoz való jogot, mert az elosztói engedélyesek egyes indokolt költségeinek kizárása az ármegállapításból korlátozza az engedélyesek tevékenységét szolgáló, és csak e célra hasznosítható vagyontömeg hasznosításának jogát. Kifejtik, hogy a korlátozás önkényes és aránytalan tulajdonkorlátozást jelent. A tulajdonhoz való jogot sértőnek tartják azt is, hogy a jogalkotó az engedélyeseket veszteséges működésre kényszeríti.
- [4] 2. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit.
- [5] A vizsgálat során az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg:
- [6] Az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal az élhet, akinek Alaptörvényben biztosított jogát az egyedi ügyben alkalmazott, illetőleg hatályosuló jogszabályi rendelkezés sérti, és az alaptörvény-ellenes jogszabály rendelkezésének alkalmazása vagy hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be a jogsérelem, valamint nincs a jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás, vagy a jogorvoslati lehetőségeit az indítványozó már kimerítette. A panasz befogadhatóságának feltétele az érintettség, nevezetesen az, hogy a panaszos által alaptörvény-ellenesnek ítélt jogszabály a panaszos személyét, konkrét jogviszonyát közvetlenül és ténylegesen érintő rendelkezést állapít meg, s ennek következtében a panaszos alapjogai sérülnek {3265/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [18]}. Nem természetes személy esetében az Alkotmánybíróság az egyedi érintettséget a szervezeti sajátosságokra figyelemmel vizsgálja, tehát csak közvetlenül a szervezeti működés és joggyakorlás körében felmerülő jogsérelem alapozza azt meg {3091/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3], 3092/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3]}.
- [7] Jelen esetben az érintettséget megalapozó jogsérelem bekövetkezésének megállapíthatóságával kapcsolatban az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy az indítvány a támadott rendelkezések alaptörvény-ellenességét nem

külön-külön, hanem együttesen értelmezve állítja, így a Vet. támadott 119/A. § (1) bekezdése („saját költségén végzi”), 119/B. § (4) bekezdése („az indokolt költségeket az elosztó viseli”), és 178/J. § (1) bekezdése („költségét az elosztó viseli.”) önmagában véve nem, csak a 178/O. §-ával [amely értelmében az előbb említett rendelkezések szerinti tevékenységek elvégzésekor felmerülő költségeket a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal (a továbbiakban: a Hivatal) az árszabályozás során nem veszi figyelembe] való együttes alkalmazása eredményezi az indítványozó által vélt jogsérelmet. Következésképpen az indítványozói érintettséget elsődlegesen a Vet. 178/O. §-a vonatkozásában kellett megvizsgálni.

- [8] Az Abtv. 54. § (4) bekezdése értelmében az alkotmánybírószági eljárás feltételeinek fennállását az indítványozónak kell igazolnia. Az Abtv. 52. § (2) bekezdése szerint a vizsgálat kizárólag a megjelölt alkotmányossági kérelemre korlátozódik. A Vet. 178/O. §-ának a címzettje a Hivatal, ugyanakkor maga az indítványozó elismeri, az alkotmányjogi panasz benyújtásakor a Hivatal még nem élt a 178/O. §-ában biztosított rendeletalkotási jogkörrel, azaz jogsérelem bekövetkezése a 178/O. §-a hatályosulása folytán a panasz keretein belül nem állapítható meg.
- [9] A Vet. többi támadott rendelkezéseinek [119/A. § (1) bekezdése, 119/B. § (4) bekezdése és 178/J. § (1) bekezdése] értelmezése alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy azok nem folyamatos, megszakítás nélküli szolgáltatás nyújtását szabályozzák, hanem ad hoc, kérésre vagy szükség esetén teljesítendő kötelezettségeket. (Az Alkotmánybíróság észlelte, hogy az indítvány benyújtását követően a Vet. 178/J. § (1) bekezdése 2014. január 1-jei hatállyal módosult, de tekintettel az indítványban foglaltakra a módosítás érdemi vizsgálatát mellőzte.) Az indítványukban az indítványozók nem igazolták az olyan konkrét kötelezettség teljesítését, amely alapján mérlegelhető lenne az indítványozók bekövetkezett jogsérelme, illetve érintettségük a Vet. támadott rendelkezései alkalmazásával vagy hatályosulásával összefüggésben. Következésképpen az indítvány ebben a részében sem felel meg az Abtv. 26. § (2) bekezdésében megfogalmazott követelménynek.
- [10] Fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés c) pontja alapján – az Abtv. 56. § (2) bekezdésére is figyelemmel – az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2014. április 14.

Dr. Paczolay Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balogh Elemér s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Lenkócs Barnabás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lévay Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírószági ügyszám: IV/1492/2013.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3108/2014. (IV. 17.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz eljárás megszüntetéséről

Az Alkotmánybíróság teljes ülése jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Bragyova András* alkotmánybíró különvéleményével – meghozta az alábbi

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a tankönyvpiac rendjéről szóló 2001. évi XXXVII. törvény 4. § (6) bekezdése, 8. § (12)–(13) bekezdései, 8/A. §-a, 8/B. § (1)–(3) bekezdései, 8/C. § (1)–(2) bekezdései és 8/F. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panasz tárgyában indult eljárást megszünteti.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Tizenhét indítványozó fordult az Alkotmánybírósághoz a Magyarország 2012. évi költségvetését megalapozó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CLXVI. törvény (a továbbiakban: Módtv1.) I. fejezetének 14. §-a és a tankönyvpiac rendjéről szóló 2001. évi XXXVII. törvény (a továbbiakban: Trtv.) módosításáról szóló 2012. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Módtv2.) 4. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítását és visszamenőleges hatállyal történő megsemmisítését kérve. Az indítványozók az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (2) bekezdésében foglalt alkotmányjogi panasz hatáskörben kérték az Alkotmánybíróság eljárását. Az indítványozók részletesen ismertették a Módtv1. és a Módtv2. kifogásolt szabályozását (az indítvány szóhasználatában és a továbbiakban: új szabályozás) és kifejtették azt, hogy az számukra miért sérelmes. Az indítványozók az új szabályozást több alaptörvényi rendelkezéssel is ellentétesnek tekintették. Hivatkozással az Alkotmánybíróság 21/2012. (IV. 21.) és 22/2012. (V. 11.) AB határozataira az indítványozók érvelésük alátámasztására számos korábbi alkotmánybíróági határozatot hívtak fel, továbbá hivatkoztak az Emberi Jogok Európai Bíróságának (a továbbiakban: EJEB) több eseti döntésére is.
- [2] Az indítványozók szerint az új szabályozás sérti az Alaptörvény M) cikk (1) és (2) bekezdését (vállalkozás szabadsága, tisztességes gazdasági verseny feltételeinek biztosítása), és a XII. cikk (1) bekezdését (vállalkozáshoz való jog). Az indítványozók szerint az új szabályozás azért sérti a vállalkozás szabadságát [M) cikk (1) bekezdés], illetve a vállalkozáshoz való alapjogot [XII. cikk (1) bekezdés], mert a tankönyv-kereskedelem (tankönyvterjesztés) terén piaci monopóliumot teremt a Könyvtárellátó számára; kizorítja a piacról az ott jelenleg vállalkozási tevékenységet folytató vállalkozásokat és a jövőre nézve abszolút belépési korlátot állít az említett piacra belépni szándékozó vállalkozások elé. Az új szabályozás sérti a foglalkozás szabad megválasztásának a jogát is [XII. cikk (1) bekezdés], mivel annak a hatályba lépésével megszűnik az a foglalkozás (gazdasági tevékenység), amelyet az indítványozók (a tankönyvellátási tevékenység jelenlegi folytatói) az elmúlt évtizedekben folytattak. Ezt a foglalkozást az új szabályozás alapján egyetlen piaci szereplő, a Könyvtárellátó gyakorolhatja.
- [3] Az indítványozók a tulajdonhoz való jog (XIII. cikk) sérelmét is állították, mivel álláspontjuk szerint az új szabályozás azáltal, hogy monopolizálja a tankönyvterjesztési tevékenységet és kizorítja a piacról a jelenleg itt működő vállalkozásokat, az érintett vállalkozások tulajdonhoz való jogát is lényegesen korlátozza. Az indítványozók álláspontja szerint az új szabályozás mind az indítványozók tevékenysége, mind pedig a befektetések értéke szempontjából egyaránt korlátozza a tulajdonhoz való jogot. Az indítványozók szerint a tankönyvterjesztési tevékenység (és az ezt szolgáló beruházások és eszközök) az alkotmányjogi tulajdonvédelem hatálya alá esnek. Az indítványozók érvelése szerint a tankönyv kereskedelmi (terjesztési) tevékenység végzéséhez való jog alkotmányos tulajdonjogi védelem alatt áll, amit az állam az említett tevékenység (az ennek folytatásához való jog) monopolizálásával megsértett. Az új szabályozás jelentősen csökkentette az érintett vállalkozások befektetéseinek az értékét is, figyelemmel arra, hogy a tankönyvterjesztési tevékenység állami monopóliuma miatt meg kell szüntetniük ezt a tevékenységüket. A tankönyv kereskedelmi (forgalmazási) tevékenység állami monopolizálása az indítványozók szerint az érintett vállalkozások tulajdonjogának a korlátozását jelenti.
- [4] Az indítványozók nem vitatták azt, hogy az állam az Alaptörvény alapján jogosult kijelölni a piacgazdaság kereteit és jogosult szabályozni az egyes piaci tevékenységeket. Ugyanakkor, ha az állam beavatkozik a piaci

folyamatokba és ez a tulajdon elvonásával vagy korlátozásával jár (különösen akkor, ha az állam a beavatkozás szélsőséges formáját, a monopólium létrehozását választja), akkor álláspontjuk szerint a beavatkozásnak számos alkotmányos feltételt kell teljesítenie. Az indítványozók – hivatkozással az Alkotmánybíróság korábbi határozataira – kifejtették, hogy a tulajdoni korlátozás csak akkor tekinthető alkotmányosnak, ha azt közérdek indokolja, és a korlátozásnak meg kell felelnie a szükségesség-arányosság követelményének. Az új szabályozás bevezetését az indítványozók szerint semmilyen közérdek nem támasztja alá, továbbá az nem felel meg az Alkotmánybíróság és az EJEB joggyakorlatában kialakított szükségesség-arányosság követelményének sem. Az új szabályozás sem oktatásszakmai, sem gazdaságossági szempontokkal nem támasztható alá, ezért a tulajdonkorlátozás közérdekűsége nem áll fenn.

- [5] Az indítványozók szerint, még ha igazolható lenne is a tulajdoni korlátozás közérdekűsége, az új szabályozás akkor is aránytalan tulajdoni korlátozást eredményez. Az indítványozók szerint az állam a rendelkezésére álló eszközök közül a leg súlyosabb beavatkozással (korlátozással) járó eszközt választotta ki úgy, hogy nem hívta érdemi egyeztetésre az érintett piaci szereplőket, illetve nem vette figyelembe azok érveit és javaslatait. Az aránytalan tulajdoni korlátozást leginkább az valósítja meg, hogy a törvényalkotó semmilyen kompenzációval nem ellentételezte az új szabályozásban megjelenő tulajdon korlátozást. Az indítványozók álláspontja szerint az új szabályozásnak rendelkeznie kellett volna a tankönyvkereskedők megfelelő kártalanításáról. Nézetük szerint analógiával megfelelően alkalmazhatók a kisajátítás kapcsán a kártalanítás vonatkozásában megállapított alkotmányos rendelkezések és az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlatában kialakított „kártalanítási alapelvek”. Ennek értelmében a tankönyvkereskedők azonnali, feltétlen és teljes kártalanításra lennének jogosultak.
- [6] Az indítványozók az új szabályozást ellentétesnek tartották az Alaptörvény XV. cikkében foglalt, a hátrányos megkülönböztetés tilalmát előíró rendelkezéssel is. Az indítványozók szerint az új szabályozás bevezetésével az állam a sokévi versenypiaci jelenlét után is marginális piaci részesedéssel rendelkező, és ebből következően feltételezhetően a piaci igényeknek nem megfelelően működő társaságot a közhatalmi jogosítványai gyakorlásával a többi piaci szereplőnél előnyösebb helyzetbe hozott. Ez a megkülönböztetés az indítványozók álláspontja szerint önkényes, nincs a különbségtételnek tárgyilagos mérlegelés szerinti ésszerű indoka, illetve nem fogadható el ilyen indokként az, hogy a Könyvtárellátó kizárólagos állami tulajdonban álló gazdasági társaság.
- [7] A jogállamiság és a jogbiztonság alaptörvényi rendelkezésével [B] cikk (1) bekezdés] is ellentétes az új szabályozás az indítványozók szerint. Sem a Módtv1. sem a Módtv2. indokolása nem tartalmazza az új szabályozás bevezetésének társadalmi, gazdasági, szakmai indokait (az új szabályozás szükségességét, és a közérdek meglétét), annak várható hatásait és a bevezetés során mérlegelt szempontokat, holott a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Jat.) 18. § (1) bekezdése alapján ez a jogalkotó kötelezettsége lett volna. A formai szempontokon túl ez tartalmi kérdéseket is felvet, mivel az indokolás hiánya miatt sem állapítható meg a kifogásolt szabályozás közérdekűsége, és a tulajdoni korlátozás arányossága. Az új szabályozás bevezetésére az indítványozók szerint a nélkül került sor, hogy előzetesen kikérték volna az érintettek, illetve érdekképviselői szervezetük, a Tankönyves Vállalkozók Országos Szövetsége (a továbbiakban: TVOT) véleményét, továbbá az iparág képviselői arról sem tudnak, hogy a Jat. 17. §-a szerinti előzetes hatásvizsgálat elkészült volna. Sérült továbbá a „kellő felkészülési idő” követelménye is, mivel a Módtv1. kihirdetése (2011. december 9.) és az új szabályozás hatályba lépése (2012. október 1.) között kevesebb, mint egy év telt el, ami az indítványozók szerint nem volt elegendő arra, hogy az érintettek felkészüljenek az új szabályozás által előidézett változásokra. Az indítványozók azt is kifogásolták, hogy a Módtv1. „ún. saláta törvény”, vagyis az új szabályozás egy olyan vegyes szabályozási tárgyú módosító törvény részeként került megalkotásra, ami több, egymástól eltérő törvény módosítását tartalmazza. Az indítványozók közelebbről azt kifogásolták, hogy az eredetileg az Országgyűléshez benyújtott T/5646. számú törvényjavaslat csak az államháztartás bevételeit, illetve kiadásait közvetlenül érintő részletszabályokat tartalmazott; a tankönyvpiacra vonatkozóan pedig kizárólag a bírságbevételek központosítására vonatkozó fejezetben tartalmazott egy, a fogyasztóvédelmi eljárással, illetve bírsággal kapcsolatos módosítást. A tankönyvterjesztési tevékenység monopolizálását tartalmazó – nem a bírságbevételekkel összefüggő – kifogásolt szabályozás csak a törvényalkotási folyamat későbbi szakaszában került be a törvényjavaslatba. Indítványuk összegezésésként a panaszosok arra hivatkoztak, hogy az új szabályozás sérti a tankönyvterjesztők vállalkozáshoz, a vállalkozás szabadságához való jogát, a kiszámíthatóság és a tervezhetőség piacgazdasági követelményét. A törvényalkotó a gazdasági élet egy részéből jól igazolható indokok, valós és a Módtv1. indokolásából megismerhető közérdek nélkül zárta ki a tankönyvterjesztőket (a nem állami piaci szereplőket). Emellett az indítványozók különösen a magántulajdon védelmére vonatkozó érvelésük figyelembe vételét kérték az indítvány elbírálása során.

- [8] 2. Az indítványozók – hiánypótlásra történt felhívást követően – 2012. november 21-én előterjesztett indítványkiegészítésükben pontosították az indítványukat. Megerősítették, hogy az Abtv. 26. § (2) bekezdésében foglalt panasz hatáskörben kéri az Alkotmánybíróság eljárását. Kifejtették, hogy az indítványuk határozott kérelmet tartalmaz; megjelölték a kifogásolt törvényi rendelkezéseket, az Alaptörvény sérelmet szenvedett rendelkezéseit és megindokolták, hogy miért kéri a támadott törvényi rendelkezések megsemmisítését. Az indítványkiegészítés az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, M) cikk (1) bekezdését, I. cikkét, XII. cikkét, XIII. cikkét és a XV. cikk (1) bekezdését jelölte meg a támadott törvényi rendelkezések által megsértett alaptörvényi rendelkezésekként. Az Alkotmánybíróság a panasz tartalmának és irányadó gyakorlatának megfelelően a Trtv.-nek a Módtv1. és a Módtv2. panaszban megjelölt rendelkezéseivel módosított, a jelen végzés rendelkező részében megjelölt törvényi szabályait vizsgálta. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz elbírálása során megkereste a közigazgatási és igazságügyi minisztert, aki az Alkotmánybíróság által feltett kérdésekre adott válaszát írásban megküldte.
- [9] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.
- [10] A vizsgált esetben az Alkotmánybíróság tanácsa a befogadási eljárás során megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel a befogadás formai és tartalmi követelményeinek, ezért azt befogadta.
- [11] Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadását követően megállapította, hogy 2014. január 1-jén hatályba lépett a nemzeti köznevelés tankönyvellátásáról szóló 2013. évi CCXXXII. törvény (a továbbiakban: Nktv.), valamint a nemzeti köznevelés tankönyvellátásáról szóló 2013. évi CCXXXII. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról, valamint a tankönyvellátásban közreműködők kijelöléséről rendelkező 501/2013. (XII. 29.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kr.). Az Nktv. 9. § (1) bekezdése hatályon kívül helyezte a Trtv-t. Az Nktv. 9. § (2) bekezdése hatályon kívül helyezte a Módtv2-t. Tekintettel arra, hogy az Nktv. 9. §-a a Trtv. és a Módtv2. egészét – a Trtv. részeként a panaszosok által támadott, a Trtv.-be inkorporálódott új szabályozást – 2014. január 1-jével hatályon kívül helyezte, az Alkotmánybíróságnak vizsgálnia kellett azt, hogy a panaszosok által az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján előterjesztett panasz érdemben elbírálható-e.
- [12] Az Alkotmánybíróság a 3303/2012. (XI. 12.) AB végzés Indokolásának [10] bekezdésében kifejtette, hogy alkotmányjogi panasz eljárásban a támadott jogszabály hatályvesztése – szemben az elvont normakontroll eljárással – még nem vezet szükségképpen az eljárás megszüntetéséhez. Előfordulhat azonban, hogy az ügy a jogszabály hatályon kívül helyezése miatt – figyelemmel a vizsgált rendelkezések és a panasz tartalmára – nyilvánvalóan okafogyottá (Abtv. 59. §) válik, s ezért az eljárást az Alkotmánybíróság megszüntetheti. Az Alkotmánybíróság a végzés indokolásában emellett az Abtv. 41. § (3) bekezdésére is hivatkozott, amely értelmében hatályon kívül helyezett jogszabály alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság akkor állapíthatja meg, ha a jogszabályt konkrét esetben még alkalmazni kellene. Ha az említett feltétel hiányában nem állapítható meg az alaptörvény-ellenesség, akkor az Alkotmánybíróság az érdemi vizsgálatot sem folytatja le.
- [13] A vizsgált esetben az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a panaszosok a Trtv. új szabályozását, annak a jelen végzés rendelkező részében megjelölt törvényi rendelkezéseit támadták az alkotmányjogi panaszukban. Ennek megfelelően a panaszosok az Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pontja szerinti határozott kérelmet az új szabályozás egészére és nem külön-külön annak egyes rendelkezéseire terjesztettek elő. Az alkotmányjogi panasszal támadott új szabályozás 2014. január 1-jével hatályát veszítette, az a konkrét esetben már nem alkalmazható. Az Alkotmánybíróság megállapította továbbá azt is, hogy a Trtv. helyébe lépő Nktv. a panaszosok által támadott új szabályozást egészében – a panaszosok által eredetileg támadott formában és tartalommal – nem tartalmazza. Az Nktv. címéből, (amely tankönyvpiac helyett, nemzeti köznevelési tankönyvellátásról szól) annak preambulumból és általános indokolásából kitűnően a törvényalkotó célja az új törvény megalkotásával az volt, hogy egyértelművé tegye azt, hogy a tankönyvek és azok tartalmi megfelelőségének a biztosítása állami feladat, amely állami felelősségvállalás alapján valósul meg. E célnak megfelelően az Nktv. a Trtv.-től eltérő szabályozási koncepciót tartalmaz, megváltozott szabályozási környezetben és keret jelleggel szabályozza újra a tankönyvellátást, mint állami közérdekű feladatot. A fentiekben foglaltakat az Nktv. 6. §-ához kapcsolódó részletes indokolás a következőképpen fogalmazza meg: „[a]z új szabályok hatálybalépésének időpontja 2014.

január 1., ezzel jogi értelemben is megszűnik a piaci elvekre épülő tankönyvellátás, és megvalósul az állam teljeskörű felelősségére épülő állami közfeladatként megszervezésre kerülő köznevelési tankönyvfejlesztés és -ellátás.”

- [14] Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben megállapította, hogy a megváltozott jogszabályi környezetben a Trtv. hatályát veszített rendelkezéseivel összefüggésben a panaszosok által eredetileg megfogalmazott alkotmányossági probléma változatlan formában már nem áll fenn. A vizsgált esetben az Alkotmánybíróság nem absztrakt utólagos normakontroll hatáskörben, hanem az Abtv. 26. § (2) bekezdésében foglalt panasz hatáskörben jár el, ezért az alkotmányossági vizsgálatot az Nktv. rendelkezéseire nem terjesztette ki. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor rámutat arra, hogy a panaszosok – a törvényi feltételek fennállta esetén – az Abtv. 26. § (2) bekezdésében foglalt alkotmányjogi panaszt terjeszthetnek elő az Nktv. illetve a Kr. szabályozásával szemben.
- [15] A kifejtettekre tekintettel az Alkotmánybíróság az Abtv. 59. §-a valamint az Ügyrend 67. § (2) bekezdés e) pontja alapján az eljárást megszüntette.

Budapest, 2014. április 14.

Dr. Paczolay Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balogh Elemér s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lenkovics Barnabás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lévay Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András alkotmánybíró különvéleménye

- [16] 1. Nem érték egyet a többségi döntéssel: szerintem az alkotmányjogi panaszokat érdemben el kellett volna bírálni.
- [17] Az indítványozók alapjogi sérelme ugyanis a jogszabályok újabb változásával nem szűnt meg, annál is kevésbé, mert a panaszolt sérelmek már a határozatban Módtv1. és Módtv2.-ként jelölt törvénymódosítások hatálybalépésével bekövetkeztek. Az időközben hatályba lépett újabb törvény pedig ezen nem változtatott. Az alkotmányjogi panasszal támadott jogszabály hatályon kívül helyezése ezért nem indokolja a panasz visszautasítását.
- [18] Az Alkotmánybíróság a panaszt már befogadta; ezzel döntött az indítványozók közvetlen érintettségéről, amely az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján a befogadás feltétele. Az érintettség változatlanul fennáll, mert az új tankönyvellátási törvény – piacról már nincs szó, csak „ellátásról” – nem változtatott semmit a panaszosok helyzetén. Az állami tankönyvellátási monopólium, amelynek bevezetése szerintük alapjogaikat sérti, fennmaradt, sőt teljessé vált. A Módtv1. hatálybalépésével létrejött szabályozás – állításuk szerint – sértette alapjogaikat; a befogadással az Alkotmánybíróság elismerte, hogy a támadott törvények valóban sérthették az indítványozók jogait, bár persze nem döntött arról, hogy a sérelem valóban megállapítható-e.
- [19] E döntés megváltoztatása csak akkor lenne indokolt, ha igaz, hogy (mint a határozat mondja) „az eredetileg megfogalmazott alkotmányjogi probléma változatlan formában nem áll fenn”. Szerintem igen, mert az alkotmányjogi problémát a Módtv1. hatályba lépése okozta, az új tankönyvellátási törvény viszont a jövőre nézve

helyezi hatályon kívül a Módtv2.-vel tovább módosított korábbi tankönyvpiaci törvényt. Az eredeti alkotmányjogi probléma akkor nem állna fenn, ha az új törvény visszamenőleges hatállyal helyezte volna hatályon kívül a Módtv1.-et; azonban nem ezt tette. Azaz a Módtv1. és 2. hatálybalépése „változatlanul fennáll”.

- [20] A két Módtv. a Könyvtárellátó tankönyv-kereskedelmi monopóliumát bevezetve a panaszosok addigi piaci helyzetét számukra kedvezőtlenül változtatta meg, amelyet ők az Alaptörvénnyel ellentétesnek tartanak. A Módtv.-ek tehát az új szabályozással új jogállapotot (tankönyvellátási rendszert) hoztak létre, amely a panaszosok szerint folyamatosan – mindaddig ameddig érvényben van – sérti alapjogaikat. Ez a sérelem még akkor is fennállna, ha az ismét változott szabályozás számukra kedvezőbb lenne, bár éppen nem az. A kifogásolt szabályozás helyettesítése egy másikkal nem orvosolja a panaszt, és nem teszi okafogyottá.
- [21] 2. A többség szerint a támadott jogszabályok már nem alkalmazhatók. Ez nem helytálló, mert a hatályon kívül helyezett törvény jogi hatásai, az ismert fordulat szerint, fennmaradnak. Másrészt a támadott szabályozást szigorúan véve soha nem „alkalmazták” a panaszosokra, ha a jog alkalmazásán a jogszabály állami szerv általi alkalmazását értjük valakire, oly módon, hogy a jogalkalmazó tényeket állapít meg, és ezek alapján jogkövetkezményeket alkalmaz, mint a hatósági vagy a bírói jogalkalmazásban. Nem is tehették, mert a vizsgált szabályozás inkább közigazgatási cselekvés (intézkedés) sorozatnak tekinthető, amely a közoktatási tankönyv-kereskedelemben monopolistát teremtett; így a szabályokat a Könyvtárellátó és a közoktatási intézmények alkalmazták, de nem a panaszosokra, hanem saját magukra (azzal, hogy az új szabályok szerint jártak el).
- [22] Tehát a jogszabályt „konkrét esetben még alkalmazni kellene” kritériuma [Abtv. 41. § (1) bekezdése] ez esetben alig jelent valamit. Annyit mégis, hogy a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: köznevelési törvény) 79. § (2) bekezdése alapján a kormányhivatal „hatósági ellenőrzés keretében” vizsgálja az iskolák jogszabályoknak megfelelő működését, benne a tankönyvellátásról szóló jogszabályok megtartását; és ennek alapján például felügyeleti bírságot szabhat ki. Ezen az alapon a tankönyvekkel kapcsolatos minden jogszabály lehet „alkalmazandó”. Az is igaz, hogy a hatályon kívül helyezett jogszabályokat rendszerint akkor kell alkalmazni, ha a hatályban létük alatt tanúsított magatartás jogszerűségét kell megítélni. A kormányhivatal hatósági ellenőrzése során hozott határozatai ellen a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXLI. törvény (Ket.) alapján bírósági felülvizsgálat is kezdeményezhető, ekkor az itt nem vizsgált jogszabályokat a bíróságoknak is alkalmazniuk kell.
- [23] 3. A jogi normák, mint tudjuk, többféleképpen érvényesülnek: léteznek például közvetlenül, állami közreműködés nélkül érvényesülő, valamint jogalkalmazás útján érvényesítendő normák. A közigazgatási jogi normák – a tankönyvellátással kapcsolatos vizsgált normák is – jellemzően önkéntes jogkövetés, „önalkalmazás” útján érvényesülnek; erre buzdít a jogkövetés elmulasztása esetére előírt szankció. Egy norma (jogszabály) alkalmazásán rendszerint megsértése jogkövetkezményeinek megállapítását, vagy (különösen a közigazgatásban) emellett még alkalmazása feltételeinek megállapítását (pl. hatósági engedélyek esetében) értjük. Erre a tankönyv-kereskedelmi törvénymódosítás megvalósulásához („hatályosulásához”) nem volt szükség, a tankönyvkereskedők és főleg az iskolák hatósági közreműködés nélkül az új szabályok szerint jártak el.
- [24] Az Abtv. 26. § (2) bekezdése ennek megfelelően külön esetnek kezeli, ha az alapjogsérelem jogalkalmazói aktus nélkül is bekövetkezik. A panasz befogadása ennek alapján történt: akkor még nem volt szükség az elbíráláshoz a jogszabály alkalmazására. Ezért nehezen képviselhető álláspont, hogy az Alkotmánybíróság a jogváltozás után hivatkozik, szerintem tévesen, a jogalkalmazói aktus hiányára („konkrét esetben nem kellene alkalmazni”), amikor e nélkül már befogadta az alkotmányjogi panaszt.
- [25] Egyébként a vitatott jogszabályok jogalkalmazásban való alkalmazása sem kizárt. A tankönyv-kereskedelem a Módtv1.-gyel megváltoztatott szabályait ugyanis az iskoláknak követniük (bár nem hatóságok, „alkalmazniuk”) kell. Ha nem tennék, és nem a Könyvtárellátó Nonprofit Kft.-től (KELLO) szereznék be tanulóiknak a szükséges tankönyveket, jogszabálysértés lenne, amelyet a kormányhivatal a köznevelési törvény már említett 79. § (2) bekezdése alapján hatósági ellenőrzés keretében feltárhat és a 79. § (3) bekezdés c) pontja szerint felügyeleti bírságot szabhat ki az elkövetett cselekmény súlyával arányosan.

- [26] Nem mondható tehát, hogy a kifogásolt törvényeket „konkrét esetben nem kell alkalmazni”. Igenis kell, az előbbiek szerint. Ez a feltétel akkor is teljesül, ha tényleg egyetlen közigazgatási hatóság, vagy bíróság sem alkalmazza a jogszabályt; elég, hogy (ha úgy adódna) köteles lenne alkalmazni.

Budapest, 2014. április 14.

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/3474/2012.

• • •

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3109/2014. (IV. 17.) AB VÉGZÉSE

jogszabály alkotmányellenességének előzetes vizsgálatára irányuló eljárás megszüntetéséről

Az Alkotmánybíróság teljes ülése a köztársasági elnöknek az Országgyűlés által elfogadott, de még ki nem hirdetett törvény alkotmányellenessége előzetes vizsgálatára benyújtott indítványa tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság az ember méltóságát súlyosan sértő egyes magatartásokkal szembeni védelem érdekében szükséges jogérvényesítési eszközök biztosításáról szóló, az Országgyűlés 2008. november 10-i ülésnapján elfogadott törvény 1. § (1) bekezdése alkotmányellenességének megállapítására irányuló indítvány tárgyában az eljárást megszünteti.

I n d o k o l á s

- [1] Az Országgyűlés 2008. november 10-i ülésnapján fogadta el az ember méltóságát súlyosan sértő egyes magatartásokkal szembeni védelem érdekében szükséges jogérvényesítési eszközök biztosításáról szóló törvény (T/6219. számú törvényjavaslat, a továbbiakban: Emtv.) A köztársasági elnök a számára kihirdetésre megküldött törvény kapcsán alkotmányossági aggályokat fogalmazott meg, ezért azt az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: régi Abtv.) 1. § a) pontja, 21. § (1) bekezdés b) pontja, valamint 35. §-a alapján aláírás előtt előzetes normakontroll céljából megküldte az Alkotmánybíróságnak.
- [2] Az Emtv. 1. § (1) bekezdése első mondata úgy szól, hogy a csoport tagjának személyhez fűződő jogát sérti, aki nagy nyilvánosság előtt a nemzeti, etnikai hovatartozás, a vallási meggyőződés vagy a szexuális irányultság által meghatározott csoportot sértő, céljában vagy hatásában megalázó vagy félelemkeltő magatartást tanúsít.
- [3] A támadott szabály második mondata kimondja, hogy mentesül a jogkövetkezmények alól, ha bizonyítja, hogy a csoportot sértő magatartása – az eset összes körülményére figyelemmel – nem volt olyan súlyú, hogy az a csoport tagja személyhez fűződő jogának sérelmét okozta.
- [4] A köztársasági elnök szerint az Emtv. 1. § (1) bekezdése – a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény (a továbbiakban: előző Alkotmány) 2. § (1) bekezdésébe, valamint 61. §-ába ütközik. Továbbá az Emtv. ugyanezen szakaszát az Emtv. 3. §-ával összefüggésben az előző Alkotmány 54. § (1) bekezdésével ellentétesnek ítélte.
- [5] Az Emtv. 2. § (1) bekezdése úgy rendelkezett, hogy akit személyhez fűződő jogában az 1. § szerint megsértenek, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 84. §-a (1) bekezdésének a)–d) pontjaiban meghatározott polgári jogi igényeket támaszthatja.
- [6] Az indítvány előterjesztését követően az Országgyűlés elfogadta a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvényt (a továbbiakban: új Ptk.), mely 2014. március 15-én hatályba lépett. Az új Ptk. hatálybalépésével

összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről elfogadott 2013. évi CLXXVII. törvény 67. § b) pontja megállapította, hogy a Ptk. az új Ptk. hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszítette. A Ptk. hatályvesztésével az Emtv. 2. § (1) bekezdése hatályon kívül helyezett törvényi rendelkezésre alapítja a polgári jogi igény előterjesztésével kapcsolatos rendelkezéseit. Az új Ptk. 2:54. §-ának (5) bekezdése a személyiségi jogok érvényesítése körében tartalmaz – az Emtv.-ben foglaltaktól jelentősen eltérő – szabályokat: ezek értelmében a közösség bármely tagja jogosult a magyar nemzethez, illetve valamely nemzeti, etnikai, faji vagy vallási közösséghez tartozásával összefüggésben súlyosan sértő, bántó jogsérelem esetén bírósághoz fordulni.

[7] Az új Ptk. hatálybalépése okafogyottá teszi az Alkotmánybíróság eljárását, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 59. §-a, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 67. § (1) bekezdése és (2) bekezdés e) pontja alapján megszüntette.

Budapest, 2014. április 15.

*Dr. Paczolay Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
előadó alkotmánybíró*

*Dr. Balogh Elemér s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Kovács Péter s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Lenkó Barnabás s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Lévay Miklós s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró*

Alkotmánybírósági ügyszám: I/600/2012.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TANÁCSAINAK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3110/2014. (IV. 17.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék, mint másodfokú bíróság 4.Gf.76.028/2012/9. számú jogerős ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó külföldi bejegyzésű gazdasági társaság magyarországi fióktelepe útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt terjesztett az Alkotmánybíróság elé.
- [2] Az indítvány arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 4.Gf.76.028/2012/9. számú jogerős ítéletének alaptörvény-ellenességét és semmisítse azt meg. A Fővárosi Törvényszék az alkotmányjogi panasszal megtámadott ítéletét kártérítés iránti perben hozta meg, amellyel helyben hagyta a Pesti Központi Kerületi Bíróság mint elsőfokú bíróság által 28.G.301.469/12/8. sorszám alatt, 2012. szeptember 25-én hozott ítéletet. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában kifejtett álláspontja szerint a Fővárosi Törvényszék ítélete sérti az Alaptörvény XV. cikkének (1) bekezdésében foglalt törvény előtti egyenlőséghez való jogot, valamint az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdésében foglalt, tisztességes eljáráshoz való jogot.
- [3] 1.2. Az indítványozó az Alaptörvény XV. cikkének sérelmét azzal indokolta, hogy – véleménye szerint – a döntéshozatala során az eljáró bíróság önkényesen és tévesen értelmezte és alkalmazta a felszámoló kártérítési felelősségére vonatkozó jogszabályokat (az indítványozó szóhasználatával élve: „félreérti”, illetve „nem is alkalmazza” a releváns jogszabályt), emiatt az ítélet olyan súlyos hibában szenved, hogy az a peresztes fél számára sérelmes, a bírósági eljárás pedig sérti az alapjogait. Az indítványozó úgy vélekedik, hogy az önkényes jogalkalmazás a törvény előtti egyenlőség elvébe ütközik.
- [4] Az alkotmányjogi panasszal megtámadott jogerős ítéletet a másodfokon eljáró bíróság kártérítési perben hozta meg, a peres felek az indítványozó (felperes) és a felszámoló (alperes) voltak. Az indítványozó állítása szerint az ítélet ellen a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi törvény 271. § (2) bekezdése alapján felülvizsgálatnak nincs helye, vagyis az indítványozó becslése szerint is a kártérítési perben vitatott érték nem haladja meg a hárommillió forintot.
- [5] A kártérítési pert felszámolási eljárás keretében lefolytatott két kifogásolási eljárás előzte meg, amelyekben a felperes úgyszintén az indítványozó volt, az alperes pedig a felszámoló, és mindkét eljárás tárgya a felszámoló intézkedéstételi elmulasztásának elbírálása, továbbá ügyvédi munkadíj megfizetésére kötelezés volt. Mindkét eljárást a bíróság okafigyottságra hivatkozással végzéssel megszüntette, a fizetendő ügyvédi munkadíj összegéről a felperes igényével szemben nem a hitelező követelésének értéke [a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rend.) 3. § (2) és (4) bekezdése] alapján, hanem – miután az eljárás tárgya nem a hitelezői igény elbírálása volt – a beadványok száma, tartalma

alapján, a meghallgatáson való részvételre tekintettel a bíróság az általa mérlegeléssel megállapított óraszám [IM rend. 3. § (3) és (4) bekezdése] alapulvételével határozott. Mindkét végzés – miután a felperes (indítványozó) azokat nem fellebbezte meg – jogerőssé vált, így a 47 625 forintösszegben (összesen 95 250 forint) megállapított ügyvédi munkadíjra vonatkozó rendelkező részük is. (A második eljárásban a felperes a felszámoló felmentését is kérte, miután a bíróság ezt elutasította, egyedül ez ellen nyújtott be fellebbezést, de ez utóbbi a panasz jelenlegi vizsgálata szempontjából irreleváns). A készkiadásokkal együtt az indítványozó a kifogásolási eljárásokban összesen 8 588 eurót érvényesített.

- [6] A felperest/indítványozót képviselő ügyvédi iroda 2011 novemberére 3 019 euró összegű munkadíjról állított ki számlát a felperesi anyavállalat, a megbízója felé, amely ennek ellenértékét az ügyvédi irodának átutalta. Az indítványozó 2012. január 27-i levéllel felszólította a felszámolót, hogy a 2011. november végéig felmerült 3 019 euró ügyvédi költségét térítse meg a részére, aminek ez utóbbi nem tett eleget, arra hivatkozással, hogy felszámolóként törvényes kötelezettsége az adós vagyonának védelme, mely kötelezettség teljesítésének része az, hogy megalapozatlan hitelezői igények ne kerüljenek elismerésre. Ezt követően az indítványozó 53017/Ú/30202/2012. számon 3 019 euróra vonatkozóan fizetési meghagyásos eljárást kezdeményezett a felszámoló ellen, ez utóbbi eljárásból alakult később a jelen alkotmányjogi panasz tárgyát képező, a Fővárosi Törvényszék megtámadott 4.Gf.76.028/20 12/9. számú jogerős ítélete alapjául szolgáló per.
- [7] Az indítványozó állítása szerint a jogi képviselőt ellátó ügyvédi iroda havonta utólag, óradíjas elszámolás alapján állította ki számláit, így a fizetési meghagyás iránti kérelem benyújtását követően keletkezett 5 994 euró összegű ügyvédi munkadíj formájában további kárt szenvedett, melyet a perben szintén érvényesített, azaz 2012 áprilisára ügyvédi munkadíj címén már 9 013 eurót követelt. Az indítványozó kártérítés címén egyéb költségeket is kívánt érvényesíteni: *i)* 670 euró, ami abból adódott, hogy az indítványozó anyavállalata jogi osztályának igazgatója szükségesnek tartotta a kifogásolási eljárásokon való személyes részvételét, ami 290 euró utazási és 80 euró szállásköltséggel járt, továbbá 300 euró időráfordítás került felszámításra; *ii)* a felperes megbízott egy ügyvédi tevékenységet is folytató egyetemi adjunktust, hogy a felszámoló nyilvántartási kötelezettsége megszegésének lehetséges büntetőjogi megítéléséről mondjon véleményt. A megbízott az erre vonatkozó állásfoglalását egy oldal terjedelemben elkészítette, 500 euró összegű munkadíjért, amelyet részére a felperes 2012. január 4-én számla ellenében átutalt.
- [8] A fentiek alapján előterjesztett, költségként jelentkező, de az indítványozó által megtérítendő kárnak minősített összesen 9 758 euróra vonatkozó kártérítési igény a fentiekben említett fizetési meghagyási eljárásból kártérítés megfizetése iránti perré alakult, amelyben első fokon a Pesti Központi Kerületi Bíróság 28.G.301.469/12/8. sorszám alatt, 2012. szeptember 25-én hozott ítéletet. Az első fokú ítélet a felperes/indítványozó keresetét a felszámolónak kártérítés megfizetésére való kötelezésére elutasította. A megtámadott másodfokú, jogerős ítélet az elsőfokú ítéletet helyben hagyta.
- [9] A jogerős ítéletet az indítványozó két okból tartja alaptörvény-ellenesnek, következésképpen kérte annak megsemmisítését.
- [10] Az indítványozó (felperes) azt sérelmezte, hogy az ügyében a felszámoló (alperes) kártérítési felelősségére vonatkozóan a bíróság a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Csődtv.) 54. §-át tartotta irányadónak, amely szerint a felszámoló felelőssége korlátozott, az csak a felszámolási vagyonnal összefüggésben áll fenn, vagyis a kárnak abban a vagyontömegben kell jelentkeznie, amely a felszámolás alatt álló adós vagyonában bekövetkezett tényleges értékcsökkenésben, illetve az adósi vagyonhoz utóbb be nem folyt, a felszámoló hibájából elmaradt haszonban testesülhet meg. A bíróság megállapította, hogy ilyen jellegű károk okozását a felperes (indítványozó) nem állította, ilyen kár hiányában a felszámoló kártérítési felelőssége nem volt megállapítható, ezért mellőzte a bíróság a Polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 339. § (1) bekezdésének („Aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentésül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.”) alkalmazását. Az indítványozó szerint ezt a jogszabályt azért kellett volna alkalmazni, mert a felszámoló (alperes) felróható magatartást tanúsítva a felperesi hitelezői igények nyilvántartásba vételét elmulasztotta. Ezzel költségekkel járó intézkedéstételre kényszerítette a felperest (indítványozót), amely költségeket szerinte okozott kár címén a felszámoló köteles megtéríteni. A bíróság megállapította, hogy a felperes által ebből a célból kifizetett összegek nem érvényesíthetők olyan kárként, amely a felszámolási vagyon körében keletkezett, így azok megtérítését a felperes, mint a felszámolási eljárás hitelezője nem követelheti a felszámoló kártérítési felelősségére hivatkozással.

- [11] Az ítélet indokolása szerint a felperes az általa érvényesített költségek kár gyanánt történő minősítésére a Ptk. 355. § (4) bekezdése alapján hivatkozott. Ezzel kapcsolatban a másodfokú bíróság megjegyezte, hogy a Ptk. 355. § (4) bekezdése alapján csak az olyan költségek érvényesíthetők a kártérítés körében, amelyek a károsultat ért vagyoni és nem vagyoni hátrány, vagyis a kár csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükségesek. A Csődtv. 54. §-a szerinti kár, vagyis a felszámolási vagyonban az alperesi felszámoló felróható és jogellenes magatartásával (mulasztásával) összefüggésben bekövetkezett értékcsökkenés, illetőleg elmaradt haszon hiányában a kár csökkentése vagy kiküszöbölése nem merülhet fel, következésképp ehhez szükséges költségekről sem lehet szó. Mivel – a fentebb kifejtettek szerint – a Csődtv. 54. §-a alapján érvényesíthető kár, mint a kártérítési felelősség szükséges feltétele hiányzik, a felperes keresete nem lehetett alapos. Erre tekintettel a jogerős ítélet indokolása mellőzte az úti, szállás-, szakértői költségek minősítését, amire az elsőfokú ítélet indokolása külön kitért.
- [12] Az indítványozó vélekedése szerint a másodfokon eljáró bíróságnak a megtámadott ítéletben megfogalmazott állásfoglalása eltér az eddigi bírói gyakorlattól, ezért szerinte a megtámadott ítélet meghozatalával önkényes jogalkalmazásra került sor, ami sérti a törvény előtti egyenlőség elvét. Továbbá kérte az Alkotmánybíróságot, hogy foglaljon állást az ilyen irányú „jogfejlődés” elfogadhatóságáról.
- [13] Az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdésében foglalt, tisztességes eljáráshoz való jogot az indítványozó szerint azért sérti az ítélet, mert a Fővárosi Törvényszék az eljárásával elvonta az indítványozót a törvényes bírójától, ugyanis a Fővárosi Törvényszék az indítványozó erre vonatkozó kérelmei ellenére nem kezdeményezte az Európai Unió Bíróságánál az előzetes döntéshozatali eljárást. Az indítványozó határozott álláspontja szerint fennállt minden – az uniós jogszabályi előírások szerinti – feltétele az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének, továbbá a bíróság nem hivatkozhatott a kezdeményezési kötelezettsége alóli mentesítésre jogcímet szolgáltató körülményekre.
- [14] 1.3. Az indítványozó végül kezdeményezte az Alkotmánybíróságnál, hogy – kihasználva a jelen eljárása adta lehetőségeket – mondja ki, hogy *i)* az Alaptörvény XV. cikkének (1) bekezdéséből levezethető az önkényes értelmezés és jogalkalmazás tilalma, és az ebbe ütköző bírói döntést meg kell semmisíteni; *ii)* az Alaptörvény XXVIII. cikkének alkalmazásában az Európai Unió Bírósága törvényes bírónak minősül; *iii)* az előzetes döntéshozatal kezdeményezésének az utolsó fokon eljáró bíróságot terhelő kötelezettség elmulasztása – minthogy az a törvényes bírótól való elvonást eredményezi – sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot.
- [15] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek.
- [16] 2.1. Az indítvány az Abtv. 52. § (1) és (1b) bekezdése szerinti feltételeknek formailag egészében megfelel.
- [17] 2.2. Az ügy befogadásáról való döntéskor az indítvány további elemeinek tartalmi vizsgálata során az Alkotmánybíróság – az Abtv. 56. § (2) bekezdésének megfelelően – különösen az Abtv. 26–27. § szerinti érintettség, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket vizsgálja.
- [18] Az alkotmányjogi panasz megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *a)–f)* pontjaiban foglalt feltételeknek is, mert megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezéseket, az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit, a támadott bírói döntést, tartalmaz a bírói döntés alaptörvény-ellenességére vonatkozó okfejtést, valamint rögzíti a kifejezett kérelmet a támadott ítélet megsemmisítésére.
- [19] Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság megvizsgálta az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.
- [20] Az Abtv. 27. §-ában meghatározott egyedi ügyben való érintettség megállapítható: az indítványozó a peres eljárásban felperesként vett részt. A Fővárosi Törvényszék másodfokú eljárásban meghozott ítélete ellen további jogorvoslat nem áll rendelkezésre, ezért a panasz az Abtv. 27. § *b)* pontjában foglaltaknak is eleget tesz.

- [21] Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Ezzel kapcsolatban az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg.
- [22] Az indítványozó az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésének a sérelmét arra alapította, hogy – szerinte – az eljáró bíróság az ítéletében önkényesen és tévesen alkalmazta a jogszabályt. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését pedig – vélekedése szerint – a bíróság azzal sértette meg, hogy nem tett eleget az indítványozó az iránti kérelmének, hogy kezdeményezzen előzetes döntéshozatali eljárást az Európai Unió Bíróságánál.
- [23] Jelen alkotmányjogi panasz tartalmával kapcsolatos gyakorlatát az Alkotmánybíróság – többek között – a 3028/2014. (II. 17.) AB végzésében összegezte: „Az Abtv. 29. §-a az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további [...] tartalmi feltételeiként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. Az Alkotmánybíróság e feltételekkel összefüggésben arra emlékeztet, hogy az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára már nem rendelkezik hatáskörrel {elsőként lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]}.” {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}
- [24] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a tisztességes eljáráshoz való alapvető jog lényegét az alkotmányos jelentőségű eljárási szabályok érvényesülésében értelmezi, a bíróságok eljárásának ezen túlmenő elemei, így különösen az adott jogvitáknak – a jogszabályok alkalmazásával történő, és a bíróság diszkrecionális jogának gyakorlásával történő – mikénti eldöntését nem tekinti alkotmányossági kérdésnek. Jelen ügyben – az alkalmazandó jogszabályok értelmezésével és a ténykérdések figyelembe vételével – az eljáró bíróságnak – a nemzeti jog szerinti törvényes bírónak, azaz hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságon működő, előre megállapított ügyelosztási rend alapján kijelölt bírónak – kellett döntenie, hogy terheli-e előzetes döntéshozatal-kezdeményezési kötelezettség, vagy mentesül ez alól, így ennek felülvizsgálatára az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 29. §-a alapján nincs hatásköre.
- [25] A felszámoló kártérítési felelősségének a vizsgálata a konkrét ügyben jogalkalmazási kérdés, jogszabály-értelmezésről való döntés, mely jelen ügyben ugyancsak nem vet fel alkotmányossági kérdést, e döntés felülvizsgálatára az Alkotmánybíróságnak a fentiek szerint nincsen hatásköre, hiszen törvényességi, szakjogági kérdésekben nem, csak alkotmányossági kérdésekben dönthet.
- [26] Megjegyzi az Alkotmánybíróság, hogy a megtámadott ítélet mindkét – az indítványozó által felvett – alaptörvény-ellenességi kérdéstről tartalmazza a törvényes bíró ide vonatkozó döntésének az indokolását.
- [27] A fentiek alapján az indítvány Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésének és XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét állító részei vonatkozásában az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés nem merült fel. Az indítvány ezen panaszelemek tekintetében nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadási feltételeknek, ezért azokat az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.
- [28] Az Abtv.-nek az indítványozó által hivatkozott 27. §-a alapján az indítványozó kizárólag az általa alaptörvény-ellenesnek vélt bírói ítélet megsemmisítését kezdeményezheti, az Abtv. szerint nincs jogosultsága kezdeményezni az Alkotmánybíróság állásfoglalását jogi kérdésekről, ezért az indítvány ezen részét az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés c) pontja alapján visszautasította.

[29] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján eljárva – az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 27. §-a, 29. §-a, 56. § (2) és (3) bekezdése, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének a) és c) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2014. április 14.

Dr. Kovács Péter s. k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/270/2014.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3111/2014. (IV. 17.) AB VÉGZÉSE

bírói kezdeményezés visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa folyamatban lévő ügyben alkalmazandó jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló bírói kezdeményezés tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 1997. évi LXVI. törvény 2011. január 7. napjától 2011. december 31. napjáig hatályban volt 33/A. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítására, valamint alkalmazásának kizárására irányuló bírói kezdeményezést visszautasítja.

I n d o k o l á s

[1] 1. A Zalaegerszegi Törvényszék bírása az előtte 4.G.40.093/2012. szám alatt folyamatban lévő ügyben – az eljárás felfüggesztése mellett – kezdeményezte a már hatályon kívül helyezett, a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 1997. évi LXVI. törvénynek (a továbbiakban: régi Bszi.) a 2011. január 7. napjától 2011. december 31. napjáig hatályos 33/A. §-a alaptörvény-ellenessége megállapítását és ügyében való alkalmazásának kizárását. Álláspontja szerint ezen támadott – az eljáró bíróság kijelölésének szabályait megállapító – rendelkezések tartalmilag teljesen azonosak a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvénynek (a továbbiakban: új Bszi.) a 2012. január 1. napjától 2012. július 16. napjáig hatályban volt 62–63. §-aival, melyeket az Alkotmánybíróság a 36/2013. (XII. 5.) AB határozatában alaptörvény-ellenesnek és nemzetközi szerződésbe ütközőnek ítélt. Az indítványozó szerint egyetlen eltérés, hogy „az új Bszi. szerint a kijelölésre az OBH elnöke, addig a régi Bszi. alapján az OIT elnökének indítványára a Legfelsőbb Bíróság volt jogosult”. Az indítványozó bíró szerint így a régi Bszi. 33/A. §-a az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésébe és a XXVIII. cikk (7) bekezdésébe ütközött és egyben nemzetközi szerződést, az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló Egyezmény vonatkozó rendelkezéseit is sértette.

[2] 2. Az Alkotmánybíróság először az indítványozó bíró indítványtételi jogosultsága tekintetében foglalt állást. Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. § (1) bekezdése értelmében, ha a bírónak az előtte folyamatban levő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmaznia, amelynek

alaptörvény-ellenességét észleli, vagy alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság már megállapította, – a bírósági eljárás felfüggesztése mellett – az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *b)* pontja alapján az Alkotmánybíróságnál kezdeményezi a jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását, illetve az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását.

- [3] Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben – az indítványozó bíró állításával ellentétben – arra a megállapításra jutott, hogy a megjelölt rendelkezéseket a folyamatban lévő ügyben az eljáró bírónak nem kell alkalmaznia. A régi Bsz. 33/A. §-át – mint speciális kijelölési szabályt – a Legfelsőbb Bíróság alkalmazta, amikor a Zalaegerszegi Törvényszéket (Zala Megyei Bíróságot) kijelölte. A bíróság ugyan hivatalból vizsgálja illetékességét, és annak hiányát is hivatalból veszi figyelembe, de az indítványban kifogásolt kijelölés szabályainak az eljáró bíróság általi alkalmazása fogalmilag kizárt. Az eljáró bíróság, amennyiben illetékessége hiányát állapítja meg, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvényben foglalt egyéb jogkövetkezményeket alkalmazza.
- [4] Tekintettel arra, hogy ebben az esetben nyilvánvaló, hogy a megjelölt rendelkezéseket a bírónak nem kell alkalmaznia {lásd 6/2014. (II. 26.) AB határozat [14]}, ezért az Alkotmánybíróság az indítványban foglalt kérdések – így annak a kérdésnek, hogy valóban azonosítható-e az OBH elnökének és a Legfelsőbb Bíróságnak a pozíciója az ügyáthelyezés alaptörvényessége szempontjából – érdemi vizsgálatát mellőzte és az Abtv. 64. § *d)* pontja alapján a bírói kezdeményezést visszautasította.

Budapest, 2014. április 14.

Dr. Kovács Péter s. k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: III/374/2014.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3112/2014. (IV. 17.) AB VÉGGZÉSE

bírói kezdeményezés visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa folyamatban lévő ügyben alkalmazandó jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló bírói kezdeményezés tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 1997. évi LXVI. törvény 2011. január 7. napjától 2011. december 31. napjáig hatályban volt 33/A. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítására, valamint alkalmazásának kizárására irányuló bírói kezdeményezést visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A Zalaegerszegi Törvényszék bírója az előtte 4.G.40.020/2014. szám alatt folyamatban lévő ügyben – az eljárás felfüggesztése mellett – kezdeményezte a már hatályon kívül helyezett, a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 1997. évi LXVI. törvénynek (a továbbiakban: régi Bsz.) a 2011. január 7. napjától 2011. december 31. napjáig hatályos 33/A. §-a alaptörvény-ellenessége megállapítását és ügyében való alkalmazásának kizárá-

sát. Álláspontja szerint ezen támadott – az eljáró bíróság kijelölésének szabályait megállapító – rendelkezések tartalmilag teljesen azonosak a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvénynek (a továbbiakban: új Bszi.) a 2012. január 1. napjától 2012. július 16. napjáig hatályban volt 62–63. §-aival, melyeket az Alkotmánybíróság a 36/2013. (XII. 5.) AB határozatában alaptörvény-ellenesnek és nemzetközi szerződésbe ütközőnek ítélt. Az indítványozó szerint egyetlen eltérés, hogy „az új Bszi. szerint a kijelölésre az OBH elnöke, addig a régi Bszi. alapján az OIT elnökének indítványára a Legfelsőbb Bíróság volt jogosult”. Az indítványozó bíró szerint így a régi Bszi. 33/A. §-a az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésébe és a XXVIII. cikk (7) bekezdésébe ütközött és egyben nemzetközi szerződést, az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló Egyezmény vonatkozó rendelkezéseit is sértette.

- [2] 2. Az Alkotmánybíróság először az indítványozó bíró indítványtételi jogosultsága tekintetében foglalt állást. Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. § (1) bekezdése értelmében, ha a bírónak az előtte folyamatban levő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmaznia, amelynek alaptörvény-ellenességét észleli, vagy alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság már megállapította, – a bírósági eljárás felfüggesztése mellett – az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *b)* pontja alapján az Alkotmánybíróságnál kezdeményezi a jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását, illetve az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását.
- [3] Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben – az indítványozó bíró állításával ellentétben – arra a megállapításra jutott, hogy a megjelölt rendelkezéseket a folyamatban lévő ügyben az eljáró bírónak nem kell alkalmaznia. A régi Bszi. 33/A. §-át – mint speciális kijelölési szabályt – a Legfelsőbb Bíróság alkalmazta, amikor a Zalaegerszegi Törvényszéket (Zala Megyei Bíróságot) kijelölte. A bíróság ugyan hivatalból vizsgálja illetékességét, és annak hiányát is hivatalból veszi figyelembe, de az indítványban kifogásolt kijelölés szabályainak az eljáró bíróság általi alkalmazása fogalmilag kizárt. Az eljáró bíróság, amennyiben illetékessége hiányát állapítja meg, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvényben foglalt egyéb jogkövetkezményeket alkalmazza.
- [4] Tekintettel arra, hogy ebben az esetben nyilvánvaló, hogy a megjelölt rendelkezéseket a bírónak nem kell alkalmaznia [lásd 6/2014. (II. 26.) AB határozat [14]], ezért az Alkotmánybíróság az indítványban foglalt kérdések – így annak a kérdésnek, hogy valóban azonosítható-e az OBH elnökének és a Legfelsőbb Bíróságnak a pozíciója az ügyáthelyezés alaptörvényessége szempontjából – érdemi vizsgálatát mellőzte és az Abtv. 64. § *d)* pontja alapján a bírói kezdeményezést visszautasította.

Budapest, 2014. április 14.

Dr. Kovács Péter s. k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: III/444/2014.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3113/2014. (IV. 17.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria felülvizsgálati eljárásban hozott Kfv.VI.35.540/2012/7. számú ítélete alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] Egy felszámolás alatt álló gazdasági társaság (a továbbiakban: indítványozó) jogi képviselője útján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságnál.
- [2] Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, kérve a Kúria felülvizsgálati eljárásban hozott Kfv.VI.35.540/2012/7. számú ítélete vizsgálatát és megsemmisítését.
- [3] Az indítványozó mint felperes adóügyben hozott közigazgatási határozatok bírósági felülvizsgálata iránt indított pert a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Kiemelt Ügyek és Adózók Adó Főigazgatósága, mint alperes ellen. A peres eljárás tárgya az volt, hogy a felperes terhére az alperes, mint másodfokú közigazgatási hatóság a 1559274850, 1559278122 és a 1559277280 iktatószámú közigazgatási határozataival az indítványozó fellebbezéseit elutasította és az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal Kiemelt Adózók Adóigazgatósága által hozott, a 2006. szeptember-október-november hónapokra bevallások utólagos vizsgálatára irányuló pénzüsszeg kitalása előtti ellenőrzés eredményeként az általános forgalmi adó adónemben a 2006. szeptember-október-november hónapjaira vonatkozóan összesen 311 972 000 Ft adókülönbötet és 156 215 000 Ft adóbírságot megállapító 5484080070, az 5484080476 és a 4008432300 iktatószámú elsőfokú közigazgatási határozatokat helybenhagyta. A közigazgatási határozatok ellen, annak felülvizsgálata tárgyában a felperes pert indított a Fővárosi Törvényszéken, a bíróság a felperes keresetét a 28.K.30.792/2008/41. számú ítéletével elutasította.
- [4] Az ítélet ellen a felperes felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő. A Kúria a Kfv.VI.35.540/2012/7. számú ítéletében a Fővárosi Törvényszék 28.K.30.792/2008/41. számú ítéletét hatályában fenntartotta.
- [5] Az indítványozó álláspontja szerint a Fővárosi Törvényszék és a Kúria eljárása önkényes és ésszerűtlen, mert lényeges bizonyítékok mellőzését követően nem léteznek nyilvánított több gazdasági tranzakciót, és az ítéletek indokolása nem kielégítő. Ezáltal a Kúria ítélete – az indítványozó álláspontja szerint – sérti az Alaptörvény XXVIII. cikkében biztosított meghatározott tisztességes eljáráshoz való jogot, mert a tényállást hiányosan, részben iratellenesen állapítja meg, az indokolási kötelezettségének nem tesz eleget, ezen felül az indítványozó bizonyítási indítványait módszeresen elutasítja, ezáltal sértve egyben a fegyveregyenlőség elvét is és sérti az Alaptörvény XIII. cikkében biztosított tulajdonhoz való jogot az I. cikkben meghatározott „szükségesség-arányosság” teszttel, mert az indítványozó bérleti jogát (amely mind a hazai, mint a nemzetközi joggyakorlat tükrében tulajdonjogi védelmet élvez) jogszerűtlenül, aránytalanul és kártérítés nélkül korlátozza. Ezért kérte a Kúria Kfv.VI.35.540/2012/7. számú ítéletének alaptörvény-ellenesség miatti megsemmisítését.
- [6] Az alkotmányjogi panasz az Abtv.-ben meghatározott befogadhatósági formai feltételeknek megfelelt.
- [7] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. Az alkotmányjogi panaszban megjelölt tisztességes eljáráshoz való jog és a tulajdonhoz való jog alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, azonban az indítványozó alkotmányjogi panaszában ténylegesen a tényállás vizsgálatát, ezen belül a bizonyítási eljárás során felmerült bizonyítékoknak a lefolytatott revízió során a közigazgatási hatóságok és a jogorvoslati eljárásban eljáró bíróságok általi értékelését sérelmezi. A közigazgatási hatósági határozat kapcsán a panaszos álláspontja szerint az eljáró adóhatóságok nem derítették fel kellően a tényállást és ennek következtében megalapozatlan határozatokat hoztak, a panaszos lényegében a bizonyítást vitatja. A tényállás tisztázása és a bizonyítékok értékelése a közigazgatási határozatot hozó közigazgatási hatóság, valamint a jogorvoslati eljárásban eljáró bíróság feladata. A Fővárosi Törvényszék

ítéletében megállapította, hogy az adóhatóság széleskörű bizonyítási eljárást folytatott le a gazdasági ügyletek valós tartalmának felderítése érdekében, a tényállást teljes körűen feltárta, bizonyította, a rendelkezésre álló adatokat helytállóan értékelte, eljárási jogszabálysértést nem követett el, a feltárt és bizonyított tényállásra az anyagi jogszabályokat megfelelően alkalmazta. A Kúria a felülvizsgálati eljárásban hozott ítéletében osztotta az elsőfokú bíróság jogi álláspontját a tekintetben, hogy az alperes teljesítette tényállás tisztázási és bizonyítási kötelezettségét. A tényállás felderítése, annak vizsgálta nem az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozik, és az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vet fel, ezért az alkotmányjogi panasz nem fogadható be, az Abtv. 29. §-a szerinti tartalmi követelményeknek nem felel meg. Az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján csak a bírói döntést érdemben befolyásoló, pontosan körülírt alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére van jogköre. Az indítványozó sem a bíróságok eljárásával, sem a bírói ítéletek érdemével kapcsolatosan nem állított olyan pontosan körülírt alaptörvény-ellenességet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét.

- [8] Fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadhatósági vizsgálatának eredményeként arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételnek, és alkotmányjogi panaszt az Abtv. 29. §-ában fennálló befogadhatósági akadály miatt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2014. április 14.

Dr. Kovács Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/347/2014.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3114/2014. (IV. 17.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria felülvizsgálati eljárásban hozott Kfv.VI.35.567/2012/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] Egy felszámolás alatt álló gazdasági társaság (a továbbiakban: indítványozó) jogi képviselője útján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságnál.

- [2] Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, kérve a Kúria felülvizsgálati eljárásban hozott Kfv. VI.35.567/2012/8. számú ítélete vizsgálatát és megsemmisítését.
- [3] Az indítványozó mint felperes adóügyben hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indított pert a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Kiemelt Ügyek és Adózók Adó Főigazgatósága, mint alperes ellen. A peres eljárás tárgya az volt, hogy a felperes terhére az APEH Kiemelt Ügyek és Adózók Főigazgatósága alperesi jog-előd mint másodfokú közigazgatási hatóság a 3669343693 számú határozatában az indítványozó fellebbezéseit elutasította és az elsőfokú adóhatóság által hozott, a 2006 december hónapra bevallások utólagos vizsgálatára irányuló pénzüsszeg kiutalása előtti ellenőrzés eredményeként az általános forgalmi adó adónemben a 2006 december hónapra vonatkozóan 49 669 000 Ft adókülönbötetet, 24 221 000 Ft adóbírságot és 374 000 Ft késedelmi pótlékot megállapító elsőfokú közigazgatási határozatot helybenhagyta. A közigazgatási határozat ellen, annak felülvizsgálata tárgyában a felperes pert indított a Fővárosi Törvényszéken, a bíróság a felperes keresetét a 28.K.30.487/2011/7. számú ítéletével elutasította.
- [4] Az ítélet ellen a felperes felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő. A Kúria a Kfv.VI.35.567/2012/8. számú ítéletében a Fővárosi Törvényszék 28.K.30.487/2011/7. számú ítéletét hatályában fenntartotta.
- [5] Az indítványozó álláspontja szerint a Fővárosi Törvényszék és a Kúria eljárása önkényes és ésszerűtlen, mert lényeges bizonyítékok mellőzését követően nemlétezőnek nyilvánított több gazdasági tranzakciót, és az ítéletek indokolása nem kielégítő. Ezáltal a Kúria ítélete – az indítványozó álláspontja szerint – sérti az Alaptörvény XXVIII. cikkében biztosított meghatározott tisztességes eljáráshoz való jogot, mert a tényállást hiányosan, részben iratellenesen állapítja meg, az indokolási kötelezettségének nem tesz eleget, ezen felül az indítványozó bizonyítási indítványait módszeresen elutasítja, ezáltal sértve egyben a fegyveregyenlőség elvét is, és sérti az Alaptörvény XIII. cikkében biztosított tulajdonhoz való jogot az I. cikkben meghatározott „szükségesség-arányosság” tesztel, mert az indítványozó bérleti jogát (amely mind a hazai, mint a nemzetközi joggyakorlat tükrében tulajdonjogi védelmet élvez) jogszerűtlenül, aránytalanul és kártérítés nélkül korlátozza. Ezért kérte a Kúria Kfv.VI.35.567/2012/8. számú ítéletének alaptörvény-ellenesség miatti megsemmisítését.
- [6] Az alkotmányjogi panasz az Abtv.-ben meghatározott befogadhatósági formai feltételeknek megfelelt.
- [7] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. Az alkotmányjogi panaszban megjelölt tisztességes eljáráshoz való jog és a tulajdonhoz való jog alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, azonban az indítványozó alkotmányjogi panaszában ténylegesen a tényállás vizsgálatát, ezen belül a bizonyítási eljárás során felmerült bizonyítékoknak a lefolytatott revízió során a közigazgatási hatóságok és a jogorvoslati eljárásban eljáró bíróságok általi értékelését sérelmezi. A közigazgatási hatósági határozat kapcsán a panaszos álláspontja szerint az eljáró adóhatóságok nem derítették fel kellően a tényállást és ennek következtében megalapozatlan határozatokat hoztak, a panaszos lényegében a bizonyítást vitatja. A tényállás tisztázása és a bizonyítékok értékelése a közigazgatási határozatot hozó közigazgatási hatóság, valamint a jogorvoslati eljárásban eljáró bíróság feladata. A Fővárosi Törvényszék ítéletében megállapította, hogy az adóhatóság a tényállást feltárta, széleskörű bizonyítási eljárást folytatott le a többszeplős gazdasági ügyletek valós tartalmának felderítése érdekében, az adóhatóság eleget tett tényállás-tisztázási kötelezettségének, továbbá a felperes nem tudott olyan hitelt érdemlő dokumentumot rendelkezésre bocsátani, amely bizonyította volna a gazdasági események tényleges – a számlákban megjelenő – megtörténtét. A Kúria a felülvizsgálati eljárásban hozott ítéletében megállapította, hogy az elsőfokú bíróság értékelte a közigazgatási eljárás teljes anyagát, a felek perbeli nyilatkozatait, beadványait, ily módon a bizonyítékokat a maguk összességében értékelte és meggyőződése szerint helyesen állapította meg, hogy a kereset nem alapos. A tényállás felderítése, annak vizsgálata nem az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozik, és az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vet fel, ezért az alkotmányjogi panasz nem fogadható be, az Abtv. 29. §-a szerinti tartalmi követelményeknek nem felel meg. Az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján csak a bírói döntést érdemben befolyásoló, pontosan körülírt alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére van jogköre. Az indítványozó sem a bíróságok eljárásával, sem a bírói ítéletek érdemével kapcsolatosan nem állított olyan pontosan körülírt alaptörvény-ellenességet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kétélyét.

- [8] Fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadhatósági vizsgálatának eredményeként arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételnek, és alkotmányjogi panaszt az Abtv. 29. §-ában fennálló befogadhatósági akadály miatt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2014. április 14.

Dr. Kovács Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/320/2014.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3115/2014. (IV. 17.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta az alábbi

v é g z é s t:

1. Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.V.20.089/2013/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.
2. Az Alkotmánybíróság a 3354/2012. (XII. 5.) AB végzéssel lezárt alkotmánybírósági eljárás folytatására irányuló kérelmet visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságnál.
- [2] Az indítványozó kérte egyrészt az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján a Kúria Pfv.V.20.089/2013/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését a Fővárosi Ítéltábla 17.Pf.22.255/2011/7. számú ítéletére kiterjedő hatállyal. Másrészt indítványozta a 3354/2012. (XII. 5.) AB végzéssel megszüntetett alkotmánybírósági eljárás megismétlését, és a megismételt eljárás keretében az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 306. § (1) bekezdés b) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítását, megsemmisítését és alkalmazásának kizárását a konkrét ügyben.
- [3] Az indítványozó (a későbbi per felperese) 2006 szeptemberében egy használt gépjárművek értékesítésével foglalkozó cégtől vásárolt egy személygépkocsit, amelyet egy hónappal korábban helyeztek forgalomba. A birtokba vételt követően derült ki, hogy a gépjármű „jobbra húz”, az egyenes haladási irányt csak folyamatos ellenkormányzással lehet megtartani. Ezzel a problémával az indítványozó megkereste az egyik márkaszervizt (a későbbi per II. rendű alperesét), amely megállapította, hogy a hibajelenséget a hátsó futómű hibája okozza, ám azt nem javították ki, hanem az első futómű állításával próbálták korrigálni. Az indítványozó ezt követően a gépjármű magyarországi forgalmazásával foglalkozó vezérképviselőhöz (a per későbbi I. rendű alperese)

fordult –, amely az értékesítését márkakereskedéseken keresztül végzi – kérve a jármű kicserélését. A későbbiekben a vezérképviselő elismerte, hogy a gépjármű gyári hibás, annak hátsó futóműve nem javítható, ezért a futómű cseréjére szorul. Az indítványozó elzárkózott a további garanciális javításoktól, először a gépjármű cseréjére tartott igényt, majd jelezte, hogy eláll a szerződéstől és kérte a hibás teljesítésből eredő vagyoni és nem vagyoni kára megtérítését is. Az első fokon eljáró Fővárosi Bíróság 28.P.22.107/2007/72. számú ítéletével megállapította, hogy az indítványozó az elállás jogát az I. rendű alperessel szemben azért nem gyakorolhatta, mert nem álltak egymással jogviszonyban, a II. rendű alperessel szemben pedig azért nem, mert nem tőle vásárolta a járművet, így értelemszerűen nem élhetett az adásvételi szerződéséből való elállás jogával sem.

- [4] A kártérítési igényeket pedig nem tartotta megalapozottnak az elsőfokú bíróság. A fellebbezés folytán másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla 17.Pf.21.786/2010/5. számú ítéletével helyben hagyta a Fővárosi Bíróság ítéletét és elutasította a fellebbezésben előadott keresetváltoztatást, amelyben indítványozó jelezte, hogy elállás helyett cserét is elfogadna. A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság Pfv.VII.21.238/2011/5. számú ítéletében a jogerős ítéletnek a felülvizsgálati kérelemmel nem támadott részét nem érintette, egyebekben azt hatályon kívül helyezte és a másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. A Legfelsőbb Bíróság megállapította, hogy a Fővárosi Ítéltábla a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 247. § (1) bekezdését helytelenül alkalmazta, mivel a bírói gyakorlat szerint nem jelent keresetmódosítást, ha a jogosult a választott szavatossági jogáról másokra tér át. A megismételt eljárásban az indítványozó az első fokon előterjesztett keresetét úgy módosította, hogy csupán a gépkocsi kicserélésére irányuló követelését tartotta fenn. A fentiek szerint megváltoztatott keresetet elbírálv a Fővárosi Ítéltábla 17.Pf.22.255/2011/7. számú ítéletével a Fővárosi Bíróság 28.P.22.107/2007/72. számú ítéletét hatályában fenntartotta. Az ítéltábla megállapította, hogy a gépjármű hibája 2009-ben kijavításra került (a hátsó futóművet kicserélték), így az indítványozó jótállási jogai kimerültek, azaz nem térhet át egy másik vagylagosan érvényesíthető szavatossági igényre. Az indítványozó felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő a másodfokú ítélet ellen, amelyet a Kúria Pfv.20.089/2013/6. számú ítéletével helyben hagyott. Ezt követően fordult az indítványozó az Alkotmánybírósághoz, kérve a megismételt eljárásban hozott bírói döntések alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [5] Álláspontja szerint a támadott bírósági ítéletek nem tartják tiszteletben alapvető emberi jogait, különösen az élethez való alapjogát, mivel az eljáró bíróságok figyelmen kívül hagyták a kérdéses jármű javíthatatlanságának megállapítására irányuló bizonyítási indítványait, illetve arra kötelezték, hogy egy nyilvánvalóan hibás gépjárművel közlekedjen. Ezzel a bíróságok egy multinacionális vállalat közelebről meg nem jelölt jogai érdekében korlátozták az indítványozó élethez való jogát [Alaptörvény I. cikk (1) és (3) bekezdése, II. cikk].
- [6] Az indítványozó állítása szerint sérült a tisztességes és pártatlan bírósági eljáráshoz való joga, mivel a bíróságok sorozatosan mellőzték bizonyítási indítványait és ezért döntésüket hibás adatokra hivatkozva hozták meg. A gépjármű kijavítása több mint 7 éve nem történt meg, ami az indítványozó szerint önmagában is súlyos jogsérelem, de tetézi ezt az, hogy a bíróságok sem akadályozták meg a rendeltetésellenes joggyakorlást, ami sérti az ésszerű határidőn belüli eljáráshoz fűződő alapjogát. [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése]
- [7] Úgy véli továbbá, hogy az Alaptörvényben biztosított fogyasztói jogai is sérelmet szenvedtek, mivel a bíróságok a bizonyítási teher téves megállapításával gátolták érdekei érvényesítését [Alaptörvény M) cikk (2) bekezdés].
- [8] Végezetül előadta, hogy az ítéletek azért is alaptörvény-ellenesek, mert nem biztosítják a nemzetközi jog és a magyar jog összhangját, mivel figyelmen kívül hagyták a fogyasztási cikkek adásvételének és a kapcsolódó jótállásnak egyes vonatkozásairól szóló 1999/44/EK. irányelv, illetve az azt módosító 2011/83/EU. irányelv előírásait. [Alaptörvény Q) cikk (2) bekezdés]
- [9] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Ezért az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy az Abtv. 27. §-a alapján előterjesztett indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz előterjesztésére vonatkozó, törvényben meghatározott formai és tartalmi követelményeknek.
- [10] Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.V.20.089/2013/6. számú ítélete elleni alkotmányjogi panasz befogadhatóságának vizsgálata során megállapította, hogy az az Abtv. 51–52. §§-ban foglalt formai feltételeknek megfelel. Ezt követően az Alkotmánybíróság azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a befogadhatóság tartalmi követelményeinek, így különösen az Abtv. 26–27. § és 29–31. § szerinti feltételeknek. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben

befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy az ügyben felmerült alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.

- [11] Az indítványozó a támadott bírói döntések alaptörvény-ellenességét arra alapozva állította, hogy a bíróságok a kérdéses gépjármű tényleges műszaki állapotának megállapítására irányuló bizonyítási indítványait (gyári adatok beszerzése, a magánszakértői vélemény, közösségi jogra való hivatkozás) nem vették figyelembe, illetve nem tettek meg mindent a tényállás teljes felderítése érdekében, a rendelkezésre álló bizonyítékokat pedig nem megfelelően értékelték.
- [12] Az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére van jogköre, a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének, és a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára azonban már nem rendelkezik hatáskörrel {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}.
- [13] A fentiekből megállapítható, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszában valójában a bíróság által megállapított tényállást, a bírói törvényértelmezés helyességét, valamint a bíróság által mindezekből levont következtetéseket vitatja. Az indítvány tehát nem tartalmaz olyan pontosan körülírt alaptörvény-ellenességet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét.
- [14] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-a szerinti feltételeknek, ezért azt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* pontja alapján visszautasította.
- [15] 3. Az indítványozó másodlagos kérelme a IV/1430/2012. számon iktatott alkotmányjogi panasza tárgyában a 3354/2012. (XII. 5.) AB végzéssel megszüntetett alkotmánybírói eljárás megismétlésére, és a megismételt eljárás keretében az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján a régi Ptk. 306. § (1) bekezdés *b)* pontja alaptörvény-ellenességének megállapítására, megsemmisítésére és alkalmazásának konkrét ügyben való kizárására irányult.
- [16] Az Alkotmánybíróság a IV/1430/2012. számon indult alkotmánybírói eljárást okafogyottság miatt megszüntette, ezzel az adott ügyet a 3354/2012. (XII. 5.) AB végzéssel lezárta, így az eljárás megismétlése lényegében jogorvoslatot jelentene az Alkotmánybíróság végzése ellen. Tekintettel arra, hogy az Abtv. 39. §-a szerint az Alkotmánybíróság döntése mindenkire nézve kötelező és ellene jogorvoslatnak nincs helye, az eljárás megismétlésére sincs törvényes lehetőség. Ez természetesen nem zárja ki azt, hogy az indítványozó újabb alkotmányjogi panaszt terjesszen elő, amennyiben annak törvényi feltételei fennállnak.
- [17] Az Alkotmánybíróság ugyanakkor megjegyzi, hogy amennyiben a kérelmet új (újból előterjesztett) alkotmányjogi panaszként kezelné, úgy azt vissza kellene utasítania egyrészt a törvényi feltételeknek való megfelelés, másrészt az indítványozói jogosultság hiányára tekintettel, figyelemmel az alábbiakban kifejtettekre. Az Abtv. szerint alkotmányjogi panaszt azzal a bírói döntéssel szemben lehet előterjeszteni, amely az Alaptörvényben biztosított jogot sért. Az indítványozó az Alaptörvény M) cikk (2) bekezdésére és a Q) cikk (2) bekezdésére hivatkozott.
- [18] Az Alkotmánybíróság az M) cikk (2) bekezdésével összefüggésben megállapította: „[az] ügy értelmezhető, hogy más országok alkotmányaiban alapvető jogként megfogalmazott, nevesített fogyasztói jogok (így jellemzően a jó minőségű áruhoz és szolgáltatáshoz, ezzel kapcsolatban a felvilágosításhoz és tájékoztatáshoz, az egészség, a biztonság és a gazdasági érdekek védelméhez, illetve a kártérítéshez való jog) az Alaptörvény M) cikk (2) bekezdése alapján közvetlenül nem, hanem csak más jogszabály közbejöttével érvényesíthetők magánszemélyeknek a szerződéses kapcsolataira.” {8/2014. (III. 20.) AB határozat, Indokolás [59]}
- [19] Az Alkotmánybíróság ezen határozatában megerősítette továbbá a 3175/2013. (X. 9.) AB határozatban foglaltakat, amely kimondta, hogy az M) cikk (2) bekezdése által biztosított fogyasztói jogok ugyan állami kötelezettséget jelentenek, amelyhez külön nevesített alapjogok kapcsolódnak, önmagában azonban nem tekinthető alapjognak. {8/2014. (III. 20.) AB határozat, Indokolás [63]}
- [20] A Q) cikk (2) bekezdésére való hivatkozás pedig nemzetközi szerződésbe ütközés vizsgálatára irányuló indítványnak minősül, erre azonban a panaszos az Abtv. 32. § (2) bekezdése alapján nem jogosult.

- [21] Mindezekre tekintettel az indítványozónak a 3354/2012. (XII. 5.) AB végzéssel lezárt alkotmánybírói eljárás folytatására irányuló kérelmet az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2014. április 14.

Dr. Kovács Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírói ügyszám: IV/1737/2013.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3116/2014. (IV. 17.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

1. Az Alkotmánybíróság az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvénynek az egyes adótörvények és azzal összefüggő egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CLVI. törvény 160. § (1) bekezdésével módosított 46. § (1) bekezdése, 162. § (1) bekezdésével módosított 50. § (1) bekezdése és 166. §-ával beiktatott 99/D. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

2. Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.IV.22.020/2012/8. számú felülvizsgálati eljárásban hozott ítélete, a Fővárosi Ítéletábla 8.Pf.20.712/2012/5. számú ítélete és a Fővárosi Bíróság 3.P.20.336/2007/07/98. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránti alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője útján alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Az Abtv. 27. §-a alapján elsődlegesen a Kúria Pfv.IV.22.020/2012/8. számú felülvizsgálati eljárásban hozott ítélete, az Abtv. 43. §-a (4) bekezdése alapján pedig a Fővárosi Ítéletábla 8.Pf.20.712/2012/5. számú ítélete és a Fővárosi Bíróság 3.P.20.336/2007/07/98. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mivel az indítványozó álláspontja szerint a hivatkozott bírói döntések sértik az Alaptörvény M) cikkében, II. cikkében, XIII. cikk (1) bekezdésében, és XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglaltakat.
- [3] Az indítványozó az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvénynek (a továbbiakban: Itv.) az egyes adótörvények és azzal összefüggő egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CLVI. törvény (a továbbiakban: lmtv.) 160. § (1) bekezdésével módosított 46. § (1) bekezdése, 162. § (1) bekezdésével módosított 50. § (1) bekezdése és 166. §-ával beiktatott 99/D. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenességét, és azokat semmisítse meg, mert azok alkalmazása folytán sé-

rült az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt, a jogállamiságból folyó jogbiztonság követelménye, és a XIII. cikkben biztosított tulajdonhoz való joga.

- [4] Az indítványozó mint felperes és a Fővárosi Településtudományi és Környezetvédelmi Kft. (1051 Budapest, Hercegprímás u. 11.) alperes között találmányi díj megfizetése iránt per volt folyamatban. Az első fokon eljáró Fővárosi Bíróság 3.P.20.336/2007/98. számú ítéletében a felperes keresetének részben helyt adott.
- [5] Az első fokú ítéletnek az alperest marasztaló rendelkezése fellebbezés hiányában jogerőssé vált, míg egyéb rendelkezései tekintetében az elsőfokú ítélet ellen a felperes nyújtott be fellebbezést. A felperes a kereseti kérelme jogcímét kibővítette, és a kereseti kérelme első fokon elutasított részei vonatkozásában is kérte az alperes marasztalását. Emellett támadta az első fokú ítéletet a perköltség tekintetében is. Alperes fellebbezési ellenkérelmében az első fokú ítélet helybenhagyását indítványozta, annak helyes indokai alapján. A Fővárosi Ítélet tábla 8.Pf.20.712/2012/5. számú jogerős ítéletével az első fokú ítéletet a fellebbezés korlátaira tekintettel bírálta felül, így az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, a fellebbezett rendelkezéseit pedig helybenhagyta.
- [6] A felperes által 105. sorszámon benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán tartott tárgyaláson a Kúria Pfv. IV.22.020/2012/8. számú ítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.
- [7] Az indítványozó az 1992. január 4-i nyugdíjba vonulásáig 32 éven át főmérnök, korábban műszaki osztályvezető volt a Fővárosi Településtudományi és Környezetvédelmi Kft. jogelődjénél, a Fővárosi Településtudományi Szolgáltató Vállalatnál. Azon felismerésére alapozva, mely szerint a Cséry-telepen található ún. cséri földben igen agresszív olajbontó baktériumok tenyésznek, feltaláló-társával az 1980-as évek második felében megalakítottak két szolgálati találmányt, amelyek komplex eljárásban teszik lehetővé az olajos veszélyes hulladékok ártalmatlanítását.
- [8] A jogerős ítélet alapjául szolgáló tényállás szerint a felperes 60%-ban feltalálója az 1990. december 29-ei elsőbbségű, 206.864 lajstromszámú „Eljárás olajos iszap ártalmatlanítására”, illetve a 207.266 lajstromszámú „Eljárás és ülepítő berendezés olajos iszap előkezelésére” című szolgálati találmányoknak, amelyeknek a felperes korábbi munkáltatója, az alperes a szabadalma.
- [9] Az alperes a veszélyes hulladékok átvételének és kezelésének engedélyezése, illetve az engedély meghosszabbítása iránt a Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi Felügyelőségtől (a továbbiakban: Felügyelőség) kért engedélyt. Az engedélyben a Felügyelet megszabta a kezelésre átvehető, EWC (European Waste Catalog) számmal jelölt veszélyes hulladék nevét és fajtáját, tonnában meghatározott éves mennyiségét, a kezelés módját és technológiáját. A szabadalmak hasznosítása után az 1990. január 1. és 1994. december 31. közötti időszakra a Fővárosi Bíróság – a Legfelsőbb Bíróság Pf.IV.22.339/1995/3. számú ítéletével helybenhagyott – 3.P.27.263/1992/32. számú ítéletével az alperest a felperes részére összesen 3 889 530 forint találmányi díj és kamatai megfizetésére kötelezte, a díj mértékét az alperes teljes árbevételének 5%-ában állapította meg. Ezt követően 2005. év végéig a felek évente kötöttek írásban, azonos tartalommal találmányi díjszerződést, amelyben rögzítették, hogy a per tárgyát képező szolgálati találmányok után a feltalálói díj mértéke az árbevétel 5%-a és ennek 60%-a illeti meg a felperest. Rendelkeztek arról is, hogy a találmányokkal összefüggő árbevétel alakulását negyedévenként állapítják meg, majd azt követően történik a díj átutalása. A feltalálók negyedéves ütemezésben a mennyiségre és az árbevételre vonatkozó elszámolással éveken át megkapták a találmányi díjat. Az alperes 2005. közepéig nem vitatta, hogy a bérártalmatlanítás esetében is köteles a díjfizetésre. Ettől kezdve azonban az alperes eltért az addig folytatott elszámolási gyakorlattól és nem a valós adatok szerint teljesítette a fizetést, majd a cégvezetés ismételt változását követően a díjat a korábbi szerződési gyakorlatnak megfelelően számolta ki és utalta át.
- [10] Többször módosított keresetében a felperes – aggályosnak találva az alperes által közölt mennyiségre és árbevételre vonatkozó adatokat – a szilárd olajos hulladékok ártalmatlanításával kapcsolatban 1995. januárjától 2010. végéig összesen 41 741 767 forint, a folyékony, iszapszerű, olajos hulladék ártalmatlanítása után 2002. januárjától 2009. végéig 17 239 341 forint találmányi díj és ezen követelések után késedelmi kamat megfizetésére kérte az alperest kötelezni. Számítását a Felügyelőség mennyiségi adatai és az alperes díjtáblázata alapján végezte, igazságügyi könyvszakértő kirendelését nem kérte.
- [11] Az alperes a követelést 5 782 009 forint erejéig elismerte, ezt meghaladóan a kereset elutasítását kérte. Állította, hogy díjfizetési kötelezettségének eleget tett, az olajos föld ártalmatlanítása után azonban fizetési kötelezettség nem terheli, mert az nem a 206.864 lajstromszámú szabadalom alapján történik. A perben már nem vitatta, hogy fizetési kötelezettsége a bérártalmatlanítás után is fennáll.

- [12] A jogerős ítélet kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 5 782 009 forintot és 2 002 354 forint után 2005. július 1-től, 2 502 851 forint után 2006. július 1-től, valamint 1 276 744 forint után 2007. július 1-től a kifizetésig esedékes törvényes késedelmi kamatot, ezt meghaladóan a keresetet elutasította és a felperest az alperes részére 100 000 forint elsőfokú és 254 000 forint másodfokú perköltség megfizetésére kötelezte. Rendelkezése szerint a felperes 593 000 forint elsőfokú és 2 500 000 forint másodfokú illeték, az alperes 300 000 forint elsőfokú illeték megfizetésére köteles.
- [13] A jogerős ítélet indokolása szerint a perben nem volt vitatott, hogy a felperest a perbeli két szolgálati találmányának hasznosítása után díj illeti meg, amelynek mértékét a felek írásban, majd 2005 után ráutaló magatartással megkötött szerződésekben az elért árbevétel 5%-ában határozták meg. A felek eltérő álláspontot foglaltak el abban a kérdésben, hogy a közöttük évente megkötött találmányi díjszerződések alapján valamennyi halmazállapotú, vagy csak az iszapos konzisztenciájú olajos hulladék ártalmatlanítása után illetve-e meg hasznosítási díj a felperest, illetve korábban fizetett-e az alperes a földszerű olajos hulladék kezelése után. A szerződés értelmezéséhez, amely mindkét perbeli szabadalom hasznosítására vonatkozott, nélkülözhetetlen volt az oltalmi kör vizsgálata, mert csak ennek alapján volt meghatározható, hogy mire terjedt ki a felek ügyleti akarata. A perben kirendelt igazságügyi szakértő az igénypontok elemzése alapján egyértelműen megállapította, hogy mindkét perbeli szabadalom oltalma az iszap alapú olajos szennyeződések tisztítására vonatkozik. Ezt nyilvánvalóvá teszi, hogy mindkét találmány kiindulási anyaga az olajos iszap és ennek a szárazanyag tartalma is pontosan rögzített. Azon felperesi érvelés tekintetében, miszerint a szárazanyag tartalom felső határának eltörlésével a 206 864 lajstromszámú szabadalom bármilyen halmazállapotú szennyezett hulladék tisztítására alkalmassá vált, a bíróság megállapította, hogy a szabadalmi igénypont módosítására nem került sor, a megállapodás alapján pedig az alperes a szolgálati találmányok szerinti eljárások hasznosítása után volt köteles díjat fizetni. Ezért – az indokolás szerint – az alperesnél alkalmazott technológiai leírásnak, illetve a felügyelőségi engedély tartalmának nem volt ügydöntő jelentősége. Azt pedig még a felperes által felkért szakértő is rögzítette, hogy a Felügyelőség nem az igényponttal azonos technológiára adott az alperesnek engedélyt. A felek szerződési akarata tehát a perbeli két szabadalom hasznosítására vonatkozott, a szabadalmak oltalmi köre azonban csak az olajos iszap ártalmatlanítására terjed ki, ezért a „földszerű” olajos szennyeződés ártalmatlanításával kapcsolatos igény nem alapos – a bírósági döntések alapján. Ez az ítéleti megállapítás nem ellentétes a felek között korábban folyamatban volt perben hozott jogerős döntéssel, mert abban szilárd olajos hulladéokra vonatkozó rendelkezés a jogerős ítélet indokolása szerint nem szerepel. Miután a szilárd anyag tekintetében a keresetet a bíróságok nem találták megalapozottnak, nem tulajdonítottak jelentőséget azon körülmény vizsgálatának, hogy az alperes korábban fizetett-e díjat az ilyen anyagok ártalmatlanítása után.
- [14] A jogerős ítélet mindezek alapján megállapította, hogy az alperes munkáltató, mint a szolgálati találmány szabadalmasa a találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban: Szt.) 13. § (1) bekezdés a) pontja alapján a hasznosításból származó eredményből a feltalálónak, a díjszerződés szerinti díjat köteles fizetni.
- [15] A felperes vitatta ugyan az alperes által szolgáltatott és a díj számításának alapjául szolgáló adatok helyességét, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 164. § (1) bekezdése alapján őt terhelő bizonyítási kötelezettség ellenére azonban nem ajánlott fel olyan bizonyítási eszközt, amely alkalmas lett volna az adatok vizsgálatára, nem kérte igazságügyi könyvszakértő kirendelését. Ezért a jogerős ítélet a felperest az alperes által szolgáltatott adatokból kiindulva a 2005–2007. évekre vonatkozóan összesen 5 782 009 forint találmány díj és kamatai megfizetésére kötelezte.
- [16] A másodfokú bíróság a Pp. 235. § (1) bekezdése alapján nem találta értékelhetőnek a másodfokú eljárásban csatolt új bizonyítékokat és nem látott lehetőséget a másodfokú eljárásban fellebbező felperes által a Ptk. 86–87. §-aira alapított új jogalap elbírálására sem. A másodfokú bíróság az 58 981 108 forint pertárgyérték, valamint a felperes 90%-os pervesztességének figyelembevételével nem tartotta eltúlzottnak az elsőfokú bíróság által a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján megállapított elsőfokú perköltség összegét sem.
- [17] A jogerős ítélet ellen, anyagi és eljárási jogszabálysértésre hivatkozással, a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, annak hatályon kívül helyezése és elsődlegesen az alperesnek a teljes kereseti kérelemnek megfelelő marasztalása, másodlagosan az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítása érdekében. Álláspontja szerint a jogerős ítélet a Pp. 229. § (1) bekezdését megsértve foglalkozott a perbeli szabadalmak oltalmi körével, mert a felek között a perbeli szabadalmak hasznosítása után járó találmányi díj tárgyában folyamatban volt perben hozott jogerős ítélet az alperes találmányi díjfizetési kötelezettségét az ártalmatlanított anyagok halmazállapotától függetlenül állapította meg és az ítélet alapjául is az alperes nyilván tartásaiban egy-

ségesen „olajos iszapnak” minősített, minden anyagféleséget magában foglaló, ártalmatlanított anyag szolgált. A korábbi jogerős ítélet tehát szükségképpen kiterjedt az egyébként keresetben is érvényesített és az alperes által sem vitatott szilárd halmazállapotú anyagokra. Az ítélet anyagi jogereje pedig kizárja a szabadalmazott eljárásokkal ártalmatlanítható anyagok körének ismételt vizsgálatát. Ezen túlmenően a jogerős ítélet – az indítványozó álláspontja szerint – sérti a Pp. 3. § (2) bekezdése alapján a kérelemhez kötöttség elvét, a Pp. 213. § (1) bekezdése szerint az ítélet teljességére vonatkozó követelményét, valamint a Pp. 221. § (1) bekezdése alapján az indokolási kötelezettségét megsértve utasította el a „föld” vagy „földszerű” anyag ártalmatlanítása után járó hasznosítási díj iránti keresetet a bíróság, miután a kereset „szilárd” és „folyékony” olajos, veszélyes hulladék ártalmatlanításából származó találmányi díj iránt került előterjesztésre. A jogerős ítélet – az indítványozó szerint – a Pp. 177. § (1) bekezdését megsértve mellőzte a szakértői bizonyítást és nem foglalt állást a szabadalmak szóhasználatában az „iszap” kifejezés jelentésének kérdésében. A szilárd halmazállapotú anyagokra vonatkozóan előterjesztett kereset az iszapot vélhetően tévesen folyékony halmazállapotúnak feltételezve került elutasításra, holott az „iszap” kifejezés a szabadalmakban, tág értelemben, a földdel és talajjal is azonosítható gyűjtő fogalomként került használatra.

- [18] A felperes utalva a fentiekben már hivatkozott jogszabálysértésekre részletesen kifejtette, hogy az eljárás bíróságok az eljárási szabályokat megsértve a tényállást nem derítették fel kellő mélységben, a rendelkezésre álló bizonyítékokat nem mérlegelték okszerűen, illetve a bizonyítékokkal összhangban nem álló, iratellenes megállapításokat tettek és több esetben az indokolási kötelezettségüknek sem tettek eleget. Ezek szerinte olyan súlyos eljárási szabálysértések, amelyek a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését indokolják. Vitatta a felperes, hogy a másodfokú eljárásban megjelölt új jogcím tiltott keresetváltotatásnak minősül.
- [19] Kifogásolta azt is, hogy az alperes részére megállapított másodfokú perköltség összege eltúlzott és a másodfokú bíróság a másodfokú eljárási illeték összegét nem a keresetlevél benyújtásának, hanem a jogorvoslati eljárás megindításának időpontjában hatályos jogszabályi rendelkezés alapján állapította meg.
- [20] Miután a másodfokú bíróság az első fokú ítélet fellebbezett rendelkezéseit helybenhagyta, felülvizsgálati kérelmében a felperes eljárási és anyagi jogszabálysértésre hivatkozással kérte a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és elsődlegesen az alperes keresete szerinti marasztalását, 53 199 099 forint tőke és járulékai megfizetésére való kötelezést kérve, másodlagosan az első fokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítása érdekében.
- [21] A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta és az eredménytelen felülvizsgálati kérelemmel élő felperest a Pp. 78. § (1) bekezdése szerint kötelezte az alperes ügyvédi képviselével felmerült felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére, valamint rendelkezett a tárgyi illetékfeljegyzési jog miatt le nem rótt 3 500 000 forint felülvizsgálati eljárási illeték felperes általi megtérítési kötelezettségéről.
- [22] A felülvizsgálati eljárásban hozott ítélet szerint a felperes általában lényegében a másodfokú eljárásban is kifejtett érveire alapítottan hivatkozott arra, hogy a jogerős ítélet az indokolási kötelezettségének nem tett eleget, nem derítette fel a tényállást, a bizonyítékokat okszerűtlenül mérlegelte, és iratellenes megállapításokat tartalmaz. A Kúria ítéletének indokolásában többek között rámutatott, hogy annak megítélése, hogy az iszap halmazállapotnak mi felel meg, különleges szakértelmet igényel, amelyre a szakértő kirendelése nem volt mellőzhető. Ennek megfelelően az elsőfokú bíróság környezetvédelmi szakértőt rendelt ki, és a szakértő feladatává tette annak megítélését, hogy a szabadalom alapját képező találmány hasznosítása a szilárd halmazállapotú szennyezett föld tekintetében is megvalósult-e. A szakértő egyértelműen úgy nyilatkozott, – elemezve a szabadalom címét, a leírást és az igénypontot – hogy a szabadalom kizárólag az iszap halmazállapotú, szennyezett anyagra vonatkozik és kifejezetten értékelte, hogy a szilárd halmazállapotú olajos föld mentesítése nem a szabadalom alapján történik. Áttételesen tehát megállapította a szakértő, hogy sem az olajos víz, sem a szilárd halmazállapotú, olajjal szennyezett föld mentesítése nem a szabadalom alapján történik. Külön szakértői vizsgálatot vagy nyelvtani értelmezést a különböző halmazállapotok elemzése nem igényelt.
- [23] Szakértői bizonyítást igényelt volna, hogy az alperes kimutatásai megfeleltek-e a valóságnak. A felperes azonban az igazságügyi könyvszakértő kirendelése iránti indítványát kioktatás ellenére visszavonta.
- [24] A felperes álláspontja szerint az első fokú ítélet a megítélt díj összegénél számítási hibát vétett, amelyet részletesen levezetett. A határozat kijavítását amennyiben annak feltételei fennállnak – a Pp. 224. §-a alapján a fél attól a bíróságtól kérheti, amelyik bíróság a számítási hibát vétette. Nem a felülvizsgálati eljárásra tartozó jogszabálysértés, ebből eredően nem a felülvizsgálat során eljáró Kúria feladata az esetleges számítási hiba kijavítása. Nincs elzárva a felperes attól, miután a Pp. ebben a tekintetben időkorlátot nem tartalmaz, hogy az elsőfokú bíróságtól kérje a marasztalási összeg számítási hibájának kijavítását.

- [25] A Kúria álláspontja szerint megalapozatlanul kifogásolta a felperes azt, hogy a másodfokú bíróság nem a keresetlevél benyújtásakor megállapítható perérték és illetékszabály alapján, hanem a fellebbezés benyújtásakor megállapítható fellebbezési érték, és illeték szabály alapján állapította meg a fellebbezési illetéket. Illetékfizetési kötelezettség szempontjából a fellebbezési eljárás az alapeljárástól független, illetékfizetési kötelezettség alá eső önálló eljárás. A fellebbezési illeték mértékének megállapítására ezért a fellebbezés benyújtásakor hatályos jogszabályi rendelkezéseket kell alkalmazni, kivéve, ha a jogszabály ennek alkalmazását az ügy korábbi megindulására tekintettel kizárja. Az Itv. 46. § (l) bekezdése 2012. január 1-jei hatállyal a fellebbezési illeték maximális mértékét 2 500 000 forintban határozta meg és nem rendelkezett úgy a módosítást megállapító jogszabály, hogy a korábban indult ügyben e rendelkezés nem alkalmazható.
- [26] 2. Az indítványozó álláspontja szerint az alkotmányjogi panaszban támadott jogszabályi rendelkezések és határozatok sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében, M) cikkében, II. cikkében, XIII. cikk (1) bekezdésében, és XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglaltakat.
- [27] Az indítványozó az alkotmányjogi panaszában a 206 864 lajstromszámú „Eljárás olajos iszap ártalmatlanítására”, illetve a 207 266 lajstromszámú „Eljárás és ülepítő berendezés olajos iszap előkezelésére” című szolgálati találmányoknak a különbözőségét, a bíróságok által lefolytatott eljárások tényállási és pertörténeti elemeit rendkívül részletesen ismerteti. Kiemeli, hogy a hivatkozott jogszabályi rendelkezések és határozatok sértik az Alaptörvény felsorolt cikkeit, így különösen az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tulajdonhoz való jogát, és az ítéletek, illetve az azok meghozatalához vezető eljárások részletezett eljárási cselekményei pedig az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jogát is.
- [28] Az indítványozó az Abtv. 43. § (1) és (4) bekezdése alkalmazását kéri.
- [29] Az indítványozó az alkotmányjogi panaszt az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének c)–d) pontjai alapján az Abtv. 26. § (1) bekezdésére és 27. §-ára alapítja.
- [30] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróság elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról dönt. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban jár el az ügyben. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság tanácsa mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. Ennek során az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a panasz nem fogadható be.
- [31] 3.1. Az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz előterjesztésére vonatkozó, törvényben meghatározott formai követelményeknek.
- [32] Az Abtv. 26. § (1) bekezdése értelmében az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontja alapján alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz fordulhat az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet, ha az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán az Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be, és jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [33] Az Abtv. 27. §-a értelmében, az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [34] Az Alkotmánybíróság először az indítványozó érintettségét vizsgálta.
- [35] Az Ügyrend 30. § (4) bekezdése alapján az Alkotmánybíróságnak a befogadási eljárásban az érintettséget és a befogadási kritériumok fennállását minden indítványozó tekintetében egyedileg kell vizsgálni.
- [36] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó tekintetében az Abtv. 27. § a) pontja szerinti érintettség fennáll, mivel az alkotmányjogi panasszal támadott határozatok rá- vonatkozóan rendelkezést tartalmaznak. Az Abtv. 26. § a) pontja szerinti érintettség tekintetében az indítványozó az Alaptörvényben biztosított jogának sérelme bekövetkezését állította.
- [37] A felperes nyújtott be az első fokú határozat egyes rendelkezéseivel szemben fellebbezést, a jogerős ítélet ellen pedig felülvizsgálati kérelemmel élt. Az indítványozó alkotmányjogi panaszát elsődlegesen a Kúria felülvizsgá-

lati eljárásban hozott ítélete ellen nyújtotta be, tehát érintettsége fennáll. A felülvizsgálati eljárásban meghozott ítélet ellen további jogorvoslatnak helye nem volt.

- [38] Az Alkotmánybíróság ezt követően az alkotmányjogi panasz előterjesztésére nyitva álló határidő betartását vizsgálta.
- [39] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtására a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül van lehetőség. Az Abtv. 53. § (2) bekezdése értelmében pedig az alkotmányjogi panasz iránti indítványt – a 26. § (2) bekezdése szerinti eset kivételével – az ügyben első fokon eljáró bíróságnál kell az Alkotmánybírósághoz címezve benyújtani.
- [40] Az indítványozó jogi képviselőjét ellátó ügyvédi iroda – a csatolt térítvevény tanúsága szerint – a Kúria támadott ítéletét 2013. szeptember hó 2. napján vette át, míg az alkotmányjogi panasz 2013. október hó 28. napján határidőben került benyújtásra az első fokon eljáró bíróságra, a Fővárosi Törvényszék érkeztető bélyegzőjének tanúsága szerint. Az alkotmányjogi panasz előterjesztésére tehát a törvényes határidőn belül került sor.
- [41] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az indítványozó megjelölte az Abtv. 26. § (1) bekezdését és 27. §-át, melyekre alapozva nyújtotta be alkotmányjogi panaszát, valamint kifejezett kérelmet terjesztett elő a sérelmezett törvényszöveg részek és bírósági ítéletek alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére vonatkozóan. Megjelölte az Alaptörvény azon bekezdéseit, amelyek tekintetében – álláspontja szerint – az alaptörvény-ellenesség fennáll. Az alkotmányjogi panasz a kérelem határozottságát illetően a törvényi feltételeknek megfelel.
- [42] Az Alkotmánybíróság a továbbiakban az Alkotmányjogi panaszhoz az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti vizsgálatát folytatta. E vonatkozásban az indítványozónak kell igazolnia, ha az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán az Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be.
- [43] Az indítványozó kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg az Itv.-nek az Imtv. 160. § (1) bekezdésével módosított 46. § (1) bekezdése, 162. § (1) bekezdésével módosított 50. § (1) bekezdése és 166. §-ával beiktatott 99/D. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenességét és azokat semmisítse meg, mert azok alkalmazása folytán sérült az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt, a jogállamiságból folyó jogbiztonság követelménye, és a XIII. cikkben biztosított tulajdonhoz való joga.
- [44] Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére az indítványozó azért hivatkozik, mert megítélése szerint a támadott jogszabályi rendelkezésekkel a visszamenőleges jogalkotás tilalmát megsértette a jogalkotó. Álláspontja szerint a keresetindításkor hatályban lévő illetékszabályokat kellett volna alkalmazni a polgári eljárás valamennyi szakaszában.
- [45] A XIII. cikkben biztosított, a tulajdonhoz való jog sérelmét állította az indítványozó, összefüggésbe hozva azt az illeték mértékekkel, illetve az eljárási illetékeknek a polgári eljárás egyes szakaszaiban a bíróság konkrétan felmerülő költségeihez való igazításának igényével, továbbá az átlagkereset számítással.
- [46] Az Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdése értelmében: „Mindaddig, amíg az államadósság a teljes hazai össztermék felét meghaladja, az Alkotmánybíróság a 24. cikk (2) bekezdés b)–e) pontjában foglalt hatáskörében a központi költségvetésről, a központi költségvetés végrehajtásáról, a központi adónemekről, az illetékekről és járulékokról, a vámokról, valamint a helyi adók központi feltételeiről szóló törvények Alaptörvénnyel való összhangját kizárólag az élethez és az emberi méltósághoz való joggal, a személyes adatok védelméhez való joggal, a gondolat, a lelkiismeret és a vallás szabadságához való joggal vagy a magyar állampolgársághoz kapcsolódó jogokkal összefüggésben vizsgálhatja felül, és ezek sérelme miatt semmisítheti meg. Az Alkotmánybíróság az e tárgykörbe tartozó törvényeket is korlátozás nélkül jogosult megsemmisíteni, ha a törvény megalkotására és kihirdetésére vonatkozó, az Alaptörvényben foglalt eljárási követelmények nem teljesültek.”
- [47] Az Itv. fenti rendelkezései tekintetében az indítványozó olyan, az Alaptörvényben rögzített jog sérelmére nem hivatkozott, amely az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozná.
- [48] 3.2. A továbbiakban az Abtv. 56. §-a szerint az Alkotmánybíróság tanácsa mérlegelési jogkörében vizsgálta az Abtv. 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panasz indítvány befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit. Az Abtv. 52. § (4) bekezdése értelmében az alkotmánybírósági eljárás feltételeinek fennállását az indítványozónak kell igazolnia. Az Abtv. 27. §-a szerint alkotmányjogi panasz akkor terjeszthető elő, ha a bírósági eljárást befejező döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti [a) pont].
- [49] Az indítványozó álláspontja szerint az alkotmányjogi panaszban támadott határozatok sértik az Alaptörvény M) cikkében, II. cikkében, XIII. cikk (1) bekezdésében, és XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglaltakat.

- [50] Véleménye szerint a bírósági eljárásokat több garanciális szabályt is megsértve folytatták le a bíróságok, így ez által sérült az indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz való joga. Az ítéletek sértik az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tulajdonhoz való jogát is, azáltal, hogy keresetét nem érdemi tartalma, hanem szóhasználata alapján ítélték meg, illetve ugyanilyen sérelemmel járt, hogy a találmányi díjszerződésekbe (szóhasználata szerint) „az eljáró bíró utólag, visszamenőleges hatállyal beavatkozott”, és az őt alanyi jogon megillető díjigény egy részétől törvénysértő jogszabály értelmezésével megfosztotta.
- [51] Az indítványozó az alkotmányjogi panaszában 206.864 lajstromszámú „Eljárás olajos iszap ártalmatlanítására”, illetve a 207.266 lajstromszámú „Eljárás és ülepítő berendezés olajos iszap előkezelésére” című szolgálati találmányoknak a különbözőségét, a bíróságok által lefolytatott eljárások tényállási és pertörténeti elemeit rendkívül részletesen ismertette.
- [52] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontja alapján alkotmányjogi panasznak olyan bírói döntéssel szemben van helye, amely Alaptörvényben biztosított jogot sért, és e sérelem lényegét és az eljárás megindításának indokait az alkotmányjogi panaszban kell tartalmaznia. Az indítványozó az Alaptörvény M) cikkében és II. cikkében foglaltak sérelmét összefüggésbe hozta az indítványozó 90%-ban való pervesztességét eredményező első fokú határozattal, az eredménytelen fellebbezési és felülvizsgálati eljárási szakaszok tekintetében fizetendő perköltségekkel, beleértve az illetékfizetési kötelezettséget is, de nem tudta alkotmányjogilag értékelhető érvekkel alátámasztani azt.
- [53] Az indítványozó hivatkozik arra is, hogy az EJB egy kisajátítási kártalanítási ügyben elmarasztalta Portugáliát az Egyezmény Első kiegészítő jegyzőkönyv I. cikkének megsértése miatt, „mert a kiszabott illeték felemésztette a kapott kártalanítás összegét”, figyelemmel arra is, hogy „[a] Bíróság szerint a kérelmezők nem hibáztathatóak, amiért megpróbálták a kártalanításról döntő bíróság előtt érvényesíteni az általuk lényegesnek tartott szempontokat, amelyeket egyébként a bíróság részletes és érdemi vizsgálatra érdemesnek tartott”. (EJB, *Perdigao kontra Portugália* [GC] (24768/06) 2011. november 16.) E döntés azonban közvetlen összefüggésbe nem hozható a vizsgált ügygel, mivel Portugáliában az említett ügy tárgyalásának idején olyan speciális illetékszabályok voltak hatályban, amelyek más államokban nem jellemzőek.
- [54] Az indítványozó hivatkozott több alkotmánybírói határozatra, és az Alaptörvény 28. cikkére, mely szerint a bíróságoknak a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvény értelmezésekor pedig – az indítványozó szerint is – tekintettel kell lenni a Nemzeti Hitvallásra, mely egyebek között kimondja: „Valljuk, hogy a közösség erejének és minden ember becsületének alapja a munka, az emberi szellem teljesítménye.” Ennek alapján az indítványozó szerint figyelemmel kell lenni arra a mellőzhetetlen körülményre, hogy a találmányi díj szabályozásának elvi alapja az a megfontolás, hogy – a közösség működésének alapját képező – munka és szellemi teljesítmény a feltaláló erőfeszítésének eredménye. Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében rögzített, a tulajdonhoz való jog sérelmét sem tudta az indítványozó a megtámadott határozatból a szükséges alaptörvényi megalapozottsággal levezetni, különös tekintettel arra, hogy az Alkotmánybíróságnak nincs hatásköre arra, hogy általános jelleggel a bizonyítási cselekményeket felülbírálja, a bizonyítékokat felülmérlegelje.
- [55] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog megsértését számos eljárási cselekmény kritikai ismertetésére alapozva állítja az indítványozó. Álláspontja szerint az ügyben eljáró bíróságok többek között az eljárási szabályokat megsértve a tényállást nem derítették fel kellő mélységben, a rendelkezésre álló bizonyítékokat nem mérlegelték okszerűen, illetve a bizonyítékokkal összhangban nem álló, iratellenes megállapításokat tettek és több esetben az indokolási kötelezettségüknek sem tettek eleget. Rámutatott, hogy álláspontja szerint a szakértői bizonyítás kötelezettsége levezethető az Alaptörvény X. cikk (2) bekezdésében foglalt azon tilalomból (is), mely szerint: „Tudományos igazság kérdésében az állam nem jogosult dönteni.” Kiemelte, hogy a per 2007. januárjától–2013. júniusáig, tehát 6,5 éven át folyt.
- [56] Az Alkotmánybíróság amint már korábbi határozataiban is, ismételten vizsgálta az eljárás elhúzódásának összefüggését a rendes perorvoslati lehetőségekkel, továbbá hangsúlyozza a rendkívüli perorvoslatok, így a felülvizsgálati kérelem jogalkotó általi kivételes biztosításának lehetőségét. Az indítványozó által alkotmányjogi panaszában is ismertetett többszöri keresetmódosítás, a szakértői bizonyítás indítványozása és elrendelése, a rendes és a rendkívüli perorvoslatok igénybevétele óhatatlanul az eljárás lefolytatásához szükséges időtartam meghosszabbodásához vezetnek, így az eljárások ésszerű időn belül történő befejezéséhez fűződő alkotmányos követelménnyel szemben a döntések megalapozottságának követelményére az eljáró bíróságoknak tekintettel kellett lenniük.

- [57] Az indítványozó szerinti *res iudicata*-ra történő hivatkozás csak különös műszaki szakértelem birtokában eldönthető kérdés. Annak megítélése ugyanis, hogy az e szempontból rendkívül fontos iszap *terminus technicus*nak mi felel meg, különleges szakértelmet igényel, amelyre a szakértő kirendelése nem volt mellőzhető. Az igénypont értelmezése valóban különleges szakértelmet igénylő kérdés. Az elsőfokú bíróság környezetvédelmi szakértőt rendelt ki, és szakvéleményét a perorvoslati eljárásokban meghozott határozatok elemzik, és a *res iudicata*-ra való hivatkozást megalapozatlannak ítélték.
- [58] Tekintettel arra, hogy a jelen ügyben nem merült fel olyan, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség, illetve alapvető alkotmányossági kérdés, Alaptörvényben biztosított jog sérelme, mely az alkotmányjogi panasz befogadását indokolta volna, ezért az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján, az 56. § (3) bekezdésére, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és f) pontjaira tekintettel az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2014. április 14.

Dr. Kovács Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1650/2013.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3117/2014. (IV. 17.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 50.Pf.639.317/2012/3. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó képviselőjében eljáró ügyvéd alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó gyermekelhelyezés megváltoztatása iránt indított pert, azonban keresetét a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 6.P.III.21.372/2011/62. számú ítéletével elutasította és az indítványozót (mint felperest) – egyebek mellett – 150 000 Ft perköltségnek az alperes javára történő megfizetésére kötelezte. A felperesi és alperesi fellebbezések folytán másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék az 50.Pf.639.317/2012/3. számú ítéletében az elsőfokú ítéletet érdemét tekintve helybenhagyta, az indítványozónak (felperesként) az alperes javára fizetendő elsőfokú perköltség összegét ugyanakkor 905 256 Ft-ra emelte fel.
- [3] 2. Az indítványozó ezt követően az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt terjesztett elő. Álláspontja szerint a másodfokú, jogerős ítélet sérti az Alaptörvény XXIV. cikkének (1) bekezdésében foglalt tisztességes hatóság eljáráshoz való jogát.

- [4] Az indítványozó kifogásolta, hogy a másodfokú bíróság – szóbeli indokolása alapján – azért emelte fel ilyen mértékben, szankciós jelleggel az alperes javára fizetendő perköltséget (az alperesi ügyvéd megbízási díját), hogy „elmenjen a kedve a pereskedéstől”. A másodfokú bíróság írásbeli indokolásban már nem szerepel ez az érvelés, így az ítélet szóbeli és írásbeli indokolása eltér egymástól. Az indítványozó – az Alaptörvény rendelkezéseinek megjelölése nélkül – előadta, hogy a bíróság ítéletének sérelmezett rendelkezése egyben diszkriminatív és a jogbiztonságot is sérti, hiszen korábban egy ügyvédnek sem ítélték meg ekkora munkadíjat. Az indítványozó álláspontja szerint a másodfokú bíróság az indokolási kötelezettségének sem tett eleget.
- [5] Az indítványozó panaszában az Alaptörvény XXVIII. cikkének (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jog sérelmét is állította, e körben kifejtette, hogy a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (továbbiakban: Pp.) 271. § (3) bekezdésének c) pontját, valamint 271. § (1) bekezdésének c) pontját szükséges lenne „módosítani”. Előbbi rendelkezés – egyebek mellett – a gyermek elhelyezésének megváltoztatása iránti ügyekben, míg utóbbi rendelkezés a jogerős határozatnak csupán a kamatfizetésre, illetve a perköltségre vonatkozó rendelkezései ellen zárja ki a felülvizsgálat lehetőségét és ezzel – az indítványozó szerint – a másodfokú döntések formalitássá válhatnak, hiszen a másodfokú bíróság „*quasi* azt csinál, amit akar”.
- [6] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie.
- [7] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. A jelen ügyben támadott ítéletet az indítványozó 2013. június 21-én vette kézhez, alkotmányjogi panaszát pedig 2013. augusztus 21-én, tehát az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott határidőn belül terjesztette elő.
- [8] Az indítvány az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében támasztott feltételeknek az alábbiak szerint felel meg. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmének lényegét és az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit. Ezenkívül megjelöli a sérelmezett bírói döntést és kifejezetten kéri annak megsemmisítését. Az Alaptörvény XXIV. cikkének (1) bekezdésében foglalt tisztességes hatósági eljáráshoz való jog vonatkozásában pedig megfelelő indokolást is tartalmaz.
- [9] 3.2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az Abtv. 27. §-ában és az Abtv. 29–31. §-aiban foglalt tartalmi feltételeket a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog vonatkozásában az alkotmányjogi panasz kimeríti-e. Az egyedi ügyben való érintettség megállapítható, mivel az indítványozó a panasszal támadott ügy felperese. Megállapítható továbbá, hogy az indítványozónak a támadott határozattal szemben további jogorvoslati lehetősége nem állt fenn.
- [10] Az Alkotmánybíróság ugyanakkor megállapította, hogy az indítványozó által megjelölt Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése nem a bírósági eljárásokra, hanem a közigazgatási hatósági eljárásokra vonatkozik, így hiányzik a felhívott alaptörvényi rendelkezés és a támadott bírósági ítélet közötti összefüggés. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint az említett összefüggés hiánya tartalmi akadályát képezi az indítvány befogadásának [3130/2013. (VI. 24.) AB végzés, Indokolás [17]].
- [11] 3.3. Az alkotmányjogi panaszban előterjesztett kérelem a jogorvoslathoz való jog [Alaptörvény XXVIII. cikkének (7) bekezdés] tekintetében ugyanakkor nem felel meg a határozott kérelem minden feltételének.
- [12] Az alkotmányjogi panasz ugyanis nem tartalmaz indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes a jogorvoslathoz való joggal. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az arra való rövid utalás, hogy az említett alapjog sérelme azáltal valósult meg, hogy a jogerős, másodfokú bírósági ítélet ellen – bizonyos esetekben – további (rendkívüli) jogorvoslat nem biztosított, így a másodfokú bíróság „*azt csinál, amit akar*”, nem tesz eleget az alkotmányjogi panasz esetén megkövetelt indokolási kötelezettségnek. Ezzel összefüggésben az indítványozó a Pp. 271. § (1) bekezdés c) pontjának, valamint a 271. § (3) bekezdés c) pontjának a módosítását is kérte, ugyanakkor az Alkotmánybíróságnak sem az Alaptörvény, sem az Abtv. nem biztosít hatáskört a jogszabályok módosítására, illetve kiegészítésére. Megjegyzi továbbá az Alkotmánybíróság, hogy a kifogásolt jogszabályok megsemmisítésére irányuló kérelem esetében sem lenne helye jelen ügyben azok alkotmányosági vizsgálatának, mivel a kifogásolt jogszabályokat az indítványozó által sérelmezett ítélettel lezárt eljárásban

nem alkalmazták [Abtv. 27. és 28. §§], és az indítványozó utólagos normakontroll eljárás kezdeményezésére [Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés e) pont] nem jogosult.

- [13] 3.4. Figyelemmel arra, hogy a benyújtott alkotmányjogi panasz – az Alaptörvény XXVIII. cikkének (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való jog tekintetében – a befogadhatóság formai feltételeinek nem tett eleget, ezért az Alkotmánybíróság a befogadhatóság további, tartalmi feltételeinek [Abtv. 26–27. és 29–31. §§] vizsgálatától e körben eltekintett.
- [14] Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2014. április 15.

Dr. Balogh Elemér s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Paczolay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1274/2013.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3118/2014. (IV. 17.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 20.Bf.IV.7691/2013/7. számú végzése és a Budapest IV. és XV. Kerületi Bíróság 8.B.IV.277/2012/24. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó 2013. december 19-én alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt terjesztett az Alkotmánybíróság elé.
- [3] A panasz alapjául szolgáló ügyben egy magánszemély magánvádlóként tett feljelentést az indítványozó ellen rágalmazás és becsületsértés vétségének elkövetése miatt. A feljelentés előzményeként az indítványozó egy internetes honlapra írt bejegyzést, amely egy, a magánvádló által forgalmazott termékre, illetve a magánvádló személyére nézve tartalmazott kijelentéseket.
- [4] A Budapest IV. és XV. Kerületi Bíróság (a továbbiakban Kerületi Bíróság) elsőfokú ítéletében megállapította az indítványozó bűnösségét a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 179. § (1) bekezdésbe ütköző és (2) bekezdés *b*) pontja szerint minősülő nagy nyilvánosság előtt elkövetett rágalmazás vétségében, ezért őt megrovásban részesítette. A másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék (a továbbiakban Törvényszék) jogerős végzésével az ítéletet helybenhagyta.

- [5] Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz, és kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Törvényszék 20.Bf.IV.7691/2013/7. számú végzése és a Kerületi Bíróság 8.B.IV.277/2012/24. számú ítélete alaptörvény-ellenességét, és semmisítse azokat meg.
- [6] Alkotmányjogi panaszában előadta, hogy a sérelmezett végzés és az azt megelőző eljárás sértik az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésébe és XXIV. cikk [helyesen XXVIII. cikk] (1) bekezdésébe foglalt rendelkezéseket.
- [7] Állítása szerint az Alaptörvény XXIV. cikk [helyesen XXVIII. cikk] (1) bekezdésének sérelmét eredményezi, hogy „a bíróságok elmulasztották a büntetőeljárásban sérelmezett közlemény tartalmát mélyrehatóan megvizsgálni és így a tényállás központi elemének alapos felderítése nélkül hoztak ítéletet”, valamint az is, hogy az indítványozónak a valóság bizonyítására tett indítványát a bíróságok az állandó joggyakorlat figyelmen kívül hagyásával elutasították.
- [8] A szabad véleménynyilvánításhoz való jogának sérelmét abban látja az indítványozó, hogy állítása szerint kijelentései nem minősülnek tényállításnak, ebből kifolyólag a véleménynyilvánítás körébe tartoznak. A véleménynyilvánítás megengedhetőségének kapcsán pedig az állandó joggyakorlat szerint nem lett volna lehetősége a bíróságoknak arra, hogy a rágalmozás vétségét alkotmányosan megállapítsák terhére.
- [9] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [10] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszát az Abtv. 27. §-ára alapozza, amely szerint alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [11] Az indítványozó az elsőfokú ítélet ellen fellebbezéssel élt, alkotmányjogi panaszát a Törvényszék jogerős döntése ellen nyújtotta be, az indítvány tehát e tekintetben megfelel a törvényi feltételeknek.
- [12] Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszt.
- [13] A panaszos az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott határidőn belül terjesztette elő az indítványt.
- [14] Az indítvány az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében támasztott feltételeknek az alábbiak szerint felel meg. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmének lényegét és az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit. Megjelöli továbbá a sérelmezett bírói döntést és kifejezetten kéri annak megsemmisítését, illetve tartalmaz indokolást is arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel.
- [15] 3. Az Abtv. 29. §-a az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további, alternatív jellegű tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének *d* pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára már nem rendelkezik hatáskörrel {elsőként lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; ezt követően megerősítette: 3392/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3195/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [11]}. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; ezt követően megerősítette: 3065/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [5]; 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]; 3195/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [11]}.
- [16] Az indítvány tartalma alapján megállapítható, hogy a panaszban alapjogsérelemként leírt aggályok valójában a bíróság által megállapított tényállást, a bizonyítékok bírói mérlegelését és értékelését, illetve a bíróság által mindezekből levont következtetéseket vitatják. Az alkotmányjogi panasz így valójában a Kerületi Bíróság és a Törvényszék által feltárt tényállás újbóli megállapítására, a bírói döntésektől eltérő büntetőjogi minősítésére irányul.

- [17] Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság tanácsa megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz sem alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, sem bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet nem vetett fel, ezért azt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2014. április 15.

Dr. Balogh Elemér s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Paczolay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1934/2013.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3119/2014. (IV. 17.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 27.Bf.5.326/2013/12. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó képviseletében eljáró ügyvéd az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozóval – valamint további öt személlyel – szemben a Fővárosi Ügyészségi Nyomozó Hivatal Nyom.110/2005. számon emelt vádat, az indítványozó tekintetében 2 rendbeli felbujtóként elkövetett hamis tanúzás büntette miatt. A vádirati tényállás tartalma szerint az indítványozó 2003. június 18. napján a személygépkocsijában, útban a Bicskei Rendőrkapitányság felé valótlan tartalmú vallomás megtételére bírta rá az ügy II. és III. rendű vádlottjait. A Pesti Központi Kerületi Bíróság a 3.Fk.24.099/2010/60. számú ítéletében – az indítványozó tekintetében hatályon kívül helyezés okán megismételt eljárás során – az indítványozót 2 rendbeli, bűnsegédként elkövetett hamis tanúzás büntetében mondta ki bűnösnek. Az ítéleti tényállásban az szerepel, hogy az ügy (korábbi) II. és III. rendű vádlottjait az indítványozó vitte le gépkocsijával a Bicskei Rendőrkapitányságra a 2003. június 18-ai folytatólagos kihallgatásra, amelyen az indítványozó – tudva a vallomások valótlan voltáról – jelenlétével is támogatta az elkövetőket a hamis tanúvallomások megtételében.
- [3] Az indítványozó és védője fellebbezéssel éltek az ítélettel szemben, amelyben – egyebek mellett – azt kifogásolták, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének meghozatalakor a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban: Be.) 2. §-ában meghatározott törvényes vád kritériumait megsértve hozta meg a döntését. Az ügyben ugyanis vádmódosítás nem történt, az ügyész sem a vádirati tényállást, sem az indítványozó cselekményének jogi minősítését nem változtatta meg, így a bíróság túlterjeszkedett a vádon, amikor a vádtól eltérő tényállást állapított meg és ez alapján az indítványozó bűnösségét bűnsegédként elkövetett hamis tanúzás büntetében állapította meg.

- [4] A Fővárosi Törvényszék a 27.Bf.5.326/2013/12. számú, jogerős ítéletében – az elsőfokú bíróság ítéletét a kiszabott büntetés vonatkozásában megváltoztatva – egyetértett a Pesti Központi Kerületi Bíróság jogi minősítésével. A másodfokú bíróság ugyanakkor az ítéleti tényállást kiegészítette, eszerint az indítványozó, amikor gépkocsijával Bicskére a kihallgatásukra levitte az ügy (korábbi) II. és III. rendű vádlottjait, a gépkocsiban őket kioktatta arra, mit kell mondaniuk, miként kell viselkedniük a korábbi terhelő vallomásaik visszavonásakor.
- [5] A Fővárosi Törvényszék nem osztotta az indítványozó vádelv sérelmén alapuló érvelését és – utalva az állandó bírói gyakorlatra – kifejtette, hogy a vádelvből fakadó tettazonosság követelménye nem jelenti a vádirati és az ítéleti tényállás közötti teljes történeti azonosságot. A bíróságnak ugyanis a bizonyítás során a tényállás hiánytalan, valóságnak megfelelő tisztázására kell törekednie és a bizonyítás eredményéhez képest az ítéleti tényállás több vonatkozásban (így az elkövetés helye, ideje, módja, eszköze, motívuma, eredménye stb. tekintetében) is eltérhet a vádirati tényállástól a vádelv sérelme nélkül. A vádhoz kötöttség elvének sérelme tehát nem merül fel abban az esetben, ha az ítéleti tényállás a vád tárgyává tett bűncselekmény törvényi tényállásának lényeges elemeit alkotó tények tekintetében megfelel a vádirati tényállásnak.
- [6] 2. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz. Álláspontja szerint az említett ítélet sérti az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot, mivel az eljáró bíróságok megsértették a Be. 2. § (3) és (4) bekezdéseiben meghatározott vádelvet, amelynek lényege szerint a bíróság csak olyan cselekmény miatt állapíthat meg büntetőjogi felelősséget, amelyet a vád tartalmaz, illetve a vádon túl nem terjeszkedhet. Az elsőfokú bíróság „önkényesen” tért el a vádirati tényállástól, amikor – vádmódosítás hiányában – az általa megállapított tényállás alapján a felbujtói alakzat helyett bűnsegédi alakzatban mondta ki bűnösnek. Az indítványozó álláspontja szerint a másodfokú bíróságnak pedig a tényállás-kiegészítése jelentette a vádelv sérelmét, mivel arra törvényes lehetősége nem volt.
- [7] Az indítványozó álláspontja szerint a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog azért is sérült, mivel az eljáró bíróságok iratellenesen tettek megállapításokat a tényállásaikban. E körben részletesen ismertette az ügyben beszerzett vallomásokat, illetve a bíróságok által az azokból levont – álláspontja szerint – téves következtetéseket.
- [8] Mindezekre figyelemmel az indítványozó kérte a Fővárosi Törvényszék 27.Bf.5.326/2013/12. számú ítéletének a megsemmisítését.
- [9] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie.
- [10] 3.1. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság formai feltételei közül megfelel az Abtv. 30. § (1) bekezdésében foglalt azon követelménynek, hogy azt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított 60 napon belül kell benyújtani.
- [11] Az indítvány az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a–f) pontjaiban támasztott feltételeknek az alábbiak szerint felel meg. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét és az Alaptörvény megsértett rendelkezését. Ezenkívül megjelöli a sérelmezett bírói döntést és kifejezetten kéri annak megsemmisítését, valamint megfelelő indokolást is tartalmaz.
- [12] 3.2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az Abtv. 27. §-ában és az Abtv. 29–31. §-aiban foglalt tartalmi feltételeket az alkotmányjogi panasz kimeríti-e. Az egyedi ügyben való érintettség megállapítható, mivel az indítványozó a panasszal támadott ügy terheltje. Megállapítható továbbá, hogy az indítványozónak a támadott határozattal szemben további jogorvoslati lehetősége nem állt fenn.
- [13] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további tartalmi feltételeiként nevesíti, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.
- [14] Az Alkotmánybíróság először azt vizsgálta, hogy az indítványozó panaszában megjelölt-e olyan alaptörvény-ellenességet, amely a bírói döntést érdemben befolyásolta. Az indítványozó a panaszban a Be. 2. § (3) és (4) bekezdéseinek bíróság általi, konkrét ügyben történt értelmezését véli Alaptörvénybe ütközőnek. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a bíróság – állandó ítélkezési gyakorlattal összhangban álló – jogsza-

- bály-értelmezése nem ébreszt alaptörvény-ellenességi kételyt a kifogásolt bírói döntéssel szemben {3111/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3]}.
- [15] Az indítványozó alkotmányjogi panasa – a fentiekén kívül – lényegében arra irányul, hogy az Alkotmánybíróság az eljárás során beszerzett bizonyítékokat a bíróságoktól eltérő módon értékelje. Az Alkotmánybíróságnak ugyanakkor az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján a bírósági eljárást befejező döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálatára van hatásköre. A bírói döntések ellen benyújtott alkotmányjogi panasz nem tekinthető tehát a további jogorvoslással nem támadható bírósági döntések általános felülvizsgálata eszközének, mivel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt és az abban biztosított jogokat védi {3111/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3]}. Ebből következően az Alkotmánybíróság a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének felülbírálatára sem rendelkezik hatáskörrel {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}.
- [16] Az Alkotmánybíróság a panasz befogadhatósági vizsgálata alapján azt is megállapította, hogy az indítványozó a panaszban nem vet fel semmilyen alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem.
- [17] 4. A kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozó a panaszában a Fővárosi Törvényszék 27.Bf.5.326/2013/12. számú ítéletében foglaltakkal kapcsolatosan nem állított bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel, így nem teljesítette az Abtv. 29. §-ában meghatározott befogadhatósági feltételt.
- [18] Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2014. április 15.

Dr. Balogh Elemér s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Paczolay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1596/2013.

Az Alkotmánybíróság Határozatai az Alkotmánybíróság hivatalos lapja, mely elektronikus formában, időszakosan jelenik meg. A kiadvány az Alkotmánybíróság döntéseinek gondozott, szükség esetén anonimizált változatú szövegét tartalmazza. Az Alkotmánybíróság Határozatainak egyes számai bárki számára, személyazonosítás nélkül, korlátozástól mentesen, díjmentesen hozzáférhetőek az Alkotmánybíróság honlapján: www.alkotmanybirosag.hu

A szerkesztésért felel: dr. Bitskey Botond, az Alkotmánybíróság főtitkára
layout: www.estercom.hu
Kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó, Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., www.mhk.hu
Felelős kiadó: Majláth Zsolt László ügyvezető
HU ISSN 2062–9273